

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت
دوره ۱۵ / شماره ۲ (پیاپی ۵۸) / تابستان ۱۴۰۵
صفحه ۴۹۵ تا ۵۱۷

ارائه الگوی بهینه پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی

مهدی چراغی

دانشجوی دکتری گروه حسابداری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران
mahdicheraghi@gmail.com

عارفه محقق

استادیار گروه حسابداری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران، نویسنده مسئول
mohaghegh.arefeh@gmail.com

رضا زیاری

استادیار گروه حسابداری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران
reziyari@gmail.com

آرزو خسروانی

استادیار گروه حسابداری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران
a.khosravani55@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۰۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۱۵

چکیده

هدف تحقیق حاضر، ارائه الگوی بهینه پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی است. روش پژوهش از نظر هدف کاربردی است و از نظر اجر توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری در این مطالعه شامل حسابرسان شاغل در موسسات حسابرسی شهر تهران است. روایی از طریق متخصصان و پایایی از طریق الفا کرونباخ مورد تایید قرار گرفت. داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SMARTPLS4 مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین شایستگی و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر معنی داری وجود ندارد. با این حال، شایستگی در قالب زمان، مالی و رقابت بین حرفه ها تأثیری بر ادراک حسابرسان خارجی در ارتکاب تقلب نداشته است. حسابرسان عادت دارند با فشارهای کاری مختلف کنار بیایند اما شایسته سالاری در این قالب وابستگی به دولت نمی گنجد. در نهایت، ثابت شده است که ارزش های اخلاقی می توانند در شرایطی که فشار، فرصت و منطقی سازی، شایستگی و تکبر وجود دارد که پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تحریک می کند، به یک استراتژی ضد تقلب تبدیل شود. ارزش های اخلاقی بالا در میان حسابرسان می تواند از تقلب جلوگیری کند. حسابرسان تمایل دارند به رفتارهای اخلاقی در طول فعالیت های حسابرسی پایبند باشند. پیروی از استانداردهای اخلاقی این باور را در بین حسابرسان افزایش می دهد که عملکرد اخلاقی به موقعیت بستگی ندارد و به این ترتیب، سازمان ها باید استانداردهای اخلاقی خود را بهبود بخشند ولی نیاز مبرم همه موسسات شایسته سالاری است که معقول مانده است.

واژه های کلیدی: ارزش های اخلاقی، فشار، فرصت، منطقی سازی، شایستگی، تکبر و پیشگیری از تقلب و پولشویی.

۱- مقدمه

برخی از رسوایی‌های حسابرسی به عنوان بخشی از مسئولیت کاری در نظر گرفته می‌شود. از نظر تاریخی، شناخته شده ترین موارد گزارشگری مالی متقلبانه و شکست حسابرسان در جلوگیری از آن، رسوایی انرون و آرتور اندرسن است که اندرسن در دستکاری صورت‌های مالی به ضرر بسیاری از طرف‌های خارجی و داخلی دو شرکت گول‌پیکر همکاری می‌نمود. پایان داستان آندرسن سقوط آن در سال ۲۰۰۲ و ترک چهار گروه بزرگ حسابرسی بود. پس از یک سری رسوایی‌های تقلب حسابداری، ارزش‌های اخلاقی توجه زیادی را به خود جلب کرده است. محققان پیشین توضیح دادند که ارزش‌های اخلاقی به روش‌های خاصی با کلاهبرداری حسابداری مرتبط هستند (پوترا و همکاران، ۲۰۱۹). حسابداران حرفه‌ای علاوه بر هدایت استانداردهای حسابرسی باید منشور اخلاقی را نیز رعایت کنند. منشور اخلاقی حسابداری حاوی ارزش‌های اخلاقی است، یعنی اصول اساسی اخلاق شامل صداقت، عینیت، شایستگی و احتیاط حرفه‌ای و همچنین محرمانه بودن و رفتار حرفه‌ای است. حسابداران که قوانین اخلاقی را تا حد امکان رعایت و اجرا می‌کنند از رفتار غیراخلاقی اجتناب می‌کنند تا از رفتار متقلبانه اجتناب کنند (فرناندیتیا و موسلیچاه، ۲۰۲۰).

ارزش‌های اخلاق حسابداری در اصل، راهنمای تصمیم حسابدار است. یک حسابدار حرفه‌ای به طور انحصاری مسئول برآوردن نیازهای مشتریان یا سازمان و کارفرما نیست و آن‌ها باید از ضوابط اخلاقی پیروی کنند. هنگامی که موضوعات مهمی مانند اخلاق و حسابداری در کنار هم قرار می‌گیرند، توجه و ملاحظه بیشتری لازم است. در این شرایط، نادیده گرفتن برخی معیارهای اخلاقی، فساد مالی ایجاد می‌کند و در بخش‌های دولتی و غیردولتی نگران‌کننده است. در واقع، توجه به اخلاق، راه حل اصلی برای چنین بحرانی است، زیرا ماهیت اموری که توسط حسابداران و حسابرسان انجام می‌شود، مستلزم سطح بالایی از اخلاق است (میچو و آسگری، ۲۰۰۴). سهامداران و سایر استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی نیز به صورت‌های مالی شرکت‌ها تکیه می‌کنند زیرا می‌توانند از طریق این اطلاعات تصمیمات برتر در مورد سرمایه‌گذاری‌های خود بگیرند. آن‌ها همچنین به حساب‌رسانی که صورت‌های مالی را تأیید کرده‌اند، متکی هستند. در تمام این شرایط، اخلاق نقش به‌سزایی دارد، زیرا باعث ایجاد اعتماد عمومی نسبت به اطلاعات ارائه شده توسط حسابداران و حسابرسان می‌شود و تا حد زیادی از اعمال نادرست آن‌ها جلوگیری می‌کند. متأسفانه مطالعات تجربی و عملی جامع و اساسی در مورد

اخلاق حرفه‌ای حسابداری صورت نگرفته و یا خیلی کمیاب است. این کمبود همچنین شامل ضوابط اخلاقی و همچنین ضوابط اخلاق حرفه‌ای و مدل‌ها نیز می‌شود. مطالعه ضوابط اخلاقی توصیه شده، توسط نهادهای بین‌المللی نشان می‌دهد که این ضوابط جامع نیستند و به طور کلی فقط مسائل سازمانی را در بر می‌گیرند. به عنوان مثال، منشور اخلاقی انجمن حسابداران مدیریت بر شایستگی، محرمانه بودن، صداقت و واقعیت تأکید دارد (ورشور، ۲۰۰۵). فدراسیون بین‌المللی حسابداران (۲۰۱۴) همچنین ضوابط اخلاقی قابل اجرا شامل کلیات و اصول، صداقت، عینیت، صلاحیت و مراقبت حرفه‌ای، رازداری و رفتار و آداب و رسوم حرفه‌ای را ارائه می‌دهد (کاترین، ۲۰۱۰).

حسابرسی یک روند پایش سیستم اطلاعاتی است که اطلاعات مالی و غیر مالی سازمان را برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی در اختیار کاربران مختلف داخلی و خارجی قرار می‌دهد. این اطلاعات به ویژه توسط کاربران مختلف از جمله دولت، سرمایه‌گذاران، بدهکاران، طلبکاران، بانک‌ها و موسسات اعتباری، بازارهای سهام، کارکنان و مدیران سازمان‌ها و جوامع مصرف‌کننده می‌شود. آن‌ها را می‌توان برای انجام و ارزیابی عملیات جاری و آتی سازمان، تغییر رفتار اشخاص حقیقی و حقوقی و تخصیص بهینه منابع کمیاب سازمان‌ها به کار برد. حرفه حسابرسی دستورالعمل‌های متعددی برای کمک به رفتار حسابرسان دارد، مانند اصول پذیرفته شده حسابرسی یا استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS). راکنس و راکنس (۲۰۱۰) بیان می‌کنند که حسابداران که صرفاً بر رعایت قوانین تمرکز می‌کنند، ممکن است پیامدهای اخلاقی اقدامات خود را از دست بدهند، در عوض از قوانین به عنوان دلیل رفتار غیراخلاقی خود استفاده کنند. انطباق بدون فکر مانند اصول پذیرفته شده معادل نادیده گرفتن ماهیت معامله (واقعیت: روح معامله) به نفع شکل (ظاهر: حرف معامله) است که منجر به ارائه تحریف واقعیت می‌شود. بنابراین، پیام واضح است: رعایت سختگیری‌های قانونی به تنهایی برای اطمینان از صادقانه، باز، شفاف بودن، تا حد ممکن کافی نیست.

وجود اخلاق حرفه‌ای در حسابداری از موارد ضروری است، زیرا حسابداران نقش اثرگذاری در فرایندهای اجتماعی و اقتصادی جامعه دارند که بدون پایبندی به آن خسارت‌های جبران‌ناپذیری را به جامعه وارد خواهند آورد. اگرچه تدوین این ضوابط، گامی مثبت در جهت ارتقای اخلاق حرفه‌ای حسابداری تلقی می‌شود، اما تأثیر آن‌ها ناچیز بوده است، زیرا سازه‌های شناسایی شده در آیین‌نامه‌های اخلاقی، نه جامع و

و غیردولتی به وجود آورده است، توجه به اخلاق راه نجات اصلی از این بحران است. لذا ضروری است که یکی از عمده‌ترین دغدغه‌های مدیران در سطوح مختلف، چگونگی ایجاد بسترهای مناسب برای عامل‌های انسانی شاغل در حرفه باشد، تا افراد با حس مسئولیت و تعهد کامل به کار بپردازند و اصول اخلاقی را رعایت کنند.

به نظر می‌رسد حرفه‌ی حسابداری و حسابرسی در ایران نیازمند بررسی و توجه ویژه‌ای نسبت به اخلاق و جایگاه ارزش‌های اخلاقی حسابداران و حسابرسان می‌باشد. همچنین با توجه به جهانی شدن اقتصاد، پیشرفت‌های فناوری، پیچیدگی تجاری و ظهور پدیده تقلب در گزارش‌های مالی توجه بیشتر به نقش ویژگی‌های فردی در این حرفه ضرورت یافته است. در ایران در حوزه حسابداری، نقش اخلاق در پایداری عقود و حفظ اعتماد در بازار سرمایه، مهم و ضروری قلمداد می‌شود و سنگ بنای بازارهای مالی نوین و اعتماد ذینفعان واحد تجاری تلقی می‌گردد و در پایداری روابط میان تهیه کنندگان صورت‌های مالی، واحدهای گزارشگری و استفاده کنندگان از اطلاعات مالی، نقش زیربنایی دارد و می‌توان از این موضوع به عنوان یک رکن اساسی در اعتبار سنجی به صورت‌های مالی استفاده شود.

کرول (۲۰۱۱) به اصلاح نظریه مثلث تقلب که قبلاً توسط کرسی (۱۹۵۳) و نظریه الماس تقلب توسط ولف و هرمانسون (۲۰۰۴) ارائه شده بود، کمک نمود. کرول دریافت که عنصر تکبر در وقوع تقلب نقش داشته است. تحقیقات کرول منجر به مدل جدیدی شد که شامل پنج عنصر شاخص یعنی فشار، فرصت، منطقی‌سازی، شایستگی و تکبر بود. این نظریه به نظریه پنج ضلعی تقلب معروف شد. این مطالعه از نظریه پنج ضلعی تقلب استفاده می‌کند به این دلیل که این نظریه یک نظریه تجدید پذیر است و شاخص‌های تقلب توصیف شده در نظریه پنج ضلعی تقلب کرو بسیار کامل‌تر از نظریه قبلی است. بسیاری از مطالعات مربوط به تقلب در گزارشگری مالی و ارتباط آن با نظریه پنج ضلعی تقلب انجام شده است (مینتارا و هاپساری، ۲۰۲۱). اما تاکنون هیچ تحقیقی که در زمینه حسابداری تقلب رفتاری انجام شده است، از نظریه فوق استفاده نموده است. بنابراین، این مطالعه حاضر سعی می‌کند با ادغام ارزش‌های اخلاقی در تقلب به آن از منظر متفاوت نگاه کند. این مطالعه ارزش‌های اخلاقی را به عنوان تعدیل کننده رابطه بین مؤلفه پنج ضلعی تقلب و تمایل به پیشگیری از تقلب استفاده نمود.

افزایش انتظارات اجتماعی نسبت به مسئولیت سازمانی، کانون توجه را بر ارزش‌های اخلاقی سازمانی متمرکز کرده

نه مبتنی بر تحقیقات نظام‌مند و تجویزی هستند و بیشتر بر استدلال قیاسی تکیه می‌کنند. علاوه بر این، اجزای ضوابط توصیه شده، پراکنده و جدا از یکدیگر و غیر سیستماتیک هستند. بنابراین بین اجزای مختلف منشور اخلاقی، رابطه مبهمی وجود دارد. اهمیت هر یک از عناصر اخلاقی توصیه شده نیز در مقایسه با سایر ضوابط اخلاقی، مبهم است. از این رو نمی‌توان اعتبار هر یک از عوامل را تشخیص داد و به این ترتیب، مزایای هر یک از ضوابط اخلاقی کم رنگ می‌شود (آگوستینی و همکاران، ۲۰۱۶).

این پژوهش با ارائه یک مدل جامع و کمی از ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای حسابداری، مشکلات پیشین را برطرف می‌کند و می‌تواند با ایجاد یک مدل کاربردی و قابل اجرا در سازمان‌های مختلف، بر کاستی‌های فوق‌الذکر، غلبه کند. فرض این مطالعه، بر اساس ادبیات فعلی این است که ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای حسابداران را نمی‌توان صرفاً با انتشار ضوابط اخلاقی حسابداری بهبود بخشید. بلکه رفتار اخلاقی، زمانی تقویت خواهد شد که اثرات عوامل پیچیده شخصی، سازمانی و اجتماعی مؤثر بر رفتار حسابداران به طور همزمان در نظر گرفته شود. در واقع، یک حسابدار حرفه‌ای، باید از ملاحظات اخلاقی فراتر از نیازهای مشتریان و سازمان‌های خاص خود پیروی کند (نمازی، ۲۰۱۹).

در واقع، بر اساس ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای حسابداران بر پایه کارکردهای جامع عوامل فردی، اجتماعی، اقتصادی و سازمانی و توسعه، پایدار است. برای تعیین اثر دقیق باید عناصر هر عامل به طور واضح مشخص شده و رابطه آن‌ها به صورت کمی بررسی شود. اهمیت این مطالعه در این است که از رویکرد تحلیل محتوای مختلط که توسط (کرمر و گوستون، ۲۰۱۳) عنوان شده؛ برای ارائه یک مدل کیفی و کمی و کاربردی قابل اجرا در سازمان‌های مختلف استفاده می‌کند. این مدل یک مدل جامع است که ساختارهای آن مبتنی بر متغیرهای تجربی، به جای استدلال استقرایی (کیفی) و قیاسی (کمی) می‌باشد. اهمیت سازه‌ها به طور علمی و سیستماتیک از طریق تکنیک تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم (CFA) تعیین می‌شود (مصطفی و بوجوون، ۲۰۱۵) و سپس رابطه سیستماتیک مدل مشخص می‌شود. بر این اساس، این مطالعه می‌تواند مرزهای دانش را به ویژه در زمینه الگوی ترکیبی اخلاق حرفه‌ای حسابداری گسترش دهد. هنگامی که موضوع‌های مهمی مانند اخلاق و حسابداری ادغام می‌گردند، نیاز به توجه و دقتی دوچندان می‌یابند، زیرا در شرایط کنونی که رعایت نشدن برخی معیارهای اخلاقی موجب ایجاد فسادهای مالی شده و نگرانی‌های زیادی را در بخش‌های دولتی

همکاران، ۲۰۰۲)، رفتار کارکنان (لو و گاومینتز، ۲۰۰۷)، ارزش‌های اخلاقی شرکتی (کاپه، ۱۹۹۶) و وابستگی حساب‌رسان به مدیریت مشتری (سوئینی و رابرتز، ۱۹۹۷)، بررسی می‌کند. در ادبیات حسابداری که تصمیم‌گیری اخلاقی حسابداران را در یک محیط شرکتی بررسی می‌کند، مطالعه‌ای وجود ندارد. مطالعه حاضر به جای بررسی عملکرد حسابداری یا شرکت‌های حسابداری یا موضوعات مرتبط با حسابرسی، رابطه تصمیم‌گیری اخلاقی حسابداران را در یک محیط شرکتی ارزیابی می‌کند. این مطالعه در حال توسعه، کشوری در حال توسعه که دستخوش تغییرات عمده اقتصادی و اجتماعی است، انجام می‌شود. با توجه به توسعه اقتصادی قابل توجه و اتخاذ روش‌های غربی برای انجام تجارت (بوی، ۲۰۱۱)، انتظارات اجتماعی از حسابداری در کشورهای در حال توسعه تکامل یافته است تا مطابق با خواسته‌های سرمایه‌گذاران خصوصی و مطابق با منافع رو به رشد باشد.

علاوه بر این، پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی چالش‌هایی را برای حرفه حسابداری ملی در گذار به الزامات گزارشگری مالی بین‌المللی ایجاد می‌کند (فلروو همکاران، ۲۰۱۷). طرفداران ارزش‌های اخلاقی سازمانی استدلال می‌کنند که ایجاد ارزش‌های اخلاقی برای کسب و کارهای پایدار و اخلاقی ضروری است. در یک مطالعه بین فرهنگی، رالستون و همکاران (۲۰۰۶) دریافتند که نمونه‌ای از مدیران در ایالات متحده در مقایسه با هم‌تایان فرانسوی، چینی و ویتنامی از نظر شاخص اخلاقی امتیاز بیشتری کسب کردند (دینا و کوری، ۲۰۲۰؛ ویدیا، ۲۰۲۲).

به طور کلی در هر جایی که جرم وجود داشته باشد عملیات پول شویی نیز وجود دارد یعنی پول‌های کثیف ناشی از جرم و جنایت وارد شبکه بانکی شده و پس از چند مرحله نقل و انتقال منشأ اولیه پول گم شده و به عبارت دیگر پول کثیف تطهیر می‌شود. به دلیل اطلاع کشورها از آثار زیانبار پول شویی و اقدام به تدوین قوانین و مقررات و اتخاذ تدابیر لازم جهت مبارزه با این پدیده، موجب گردیده که عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه به منظور تطهیر به سمت کشورهای هدایت شود که سازوکارهای نظارتی آن‌ها در بازارهای مالی ضعیف است یا تدابیری تاکنون برای برخورد با این معضل اتخاذ نکرده‌اند و دارای نظام اقتصادی و اداری ناسالم و ناکارآمد، نظام مالی غیرشفاف و کمبود منابع مالی می‌باشند. نظام اقتصادی ایران بستر مناسبی برای پول شویی است زیرا بی‌نظمی نظام اقتصادی ایران که به دلیل تعدد مراکز تصمیم‌گیری و سیاستگذاری اقتصادی، تعدد مراکز سیاستگذاری و تولید امور بازرگانی، صنعتی و عدم نظارت جامع بانک مرکزی

است تا درک بهتری از نحوه دستیابی سازمان‌ها به اهداف عملکرد و نشان دادن مسئولیت اجتماعی داشته باشد. ارزش‌های اخلاقی سازمانی، هنجارها و ارزش‌های مدیران و کارکنان را برای دستیابی به اهداف مشترک با رفتار کارکنان تحت تأثیر شیوه‌های رهبری و مدیریت همسو می‌کند. یک فرهنگ قوی و کاربردی، هسته اصلی عملکرد سازمانی در نظر گرفته می‌شود و می‌تواند موفقیت یا شکست را تعیین کند. در کنار عملکرد سازمانی، ارزش‌های اخلاقی نیز بر قضاوت و رفتار اخلاقی کارکنان تأثیر مهمی دارد (اسمیت و هیوم، ۲۰۰۵). ارزش‌های اخلاقی، وفاداری کارکنان را ایجاد می‌کند، احساس مسئولیت را تقویت می‌کند و از طریق ابزارهای اخلاقی نتایج را ارائه می‌دهد که در خدمت محافظت از وجهه و شهرت سازمان است. ارتباط بین ارزش‌های اخلاقی سازمانی و رفتار کارکنان، زمانی که فشارهای مدیریت برای کیفیت گزارشگری مالی حیاتی است، در حسابداری بسیار حائز اهمیت است (داگلا و همکاران، ۲۰۰۱). اثرات رفتار غیراخلاقی در حسابداری، در فروپاشی شرکت‌های بزرگ که دچار تخلفات مالی هستند، مشهود است. فروپاشی‌های اخیر که توسط (کریستینز، ۲۰۱۴) و (هاردینگ، ۲۰۱۶) فاش شده است، نقش حسابداری را در تخلفات شرکتی آشکار می‌کند و خشم مردم را در زمانی که سقوطها با سرمایه‌گذاری و پس انداز از دست رفته مرتبط است، افزایش می‌دهد (نگوین، ۲۰۲۱).

سازمان‌هایی که ارزش‌های اخلاقی بازار محورتری دارند، برای اعمال کنترل مدیریتی، بیشتر به رقابت متکی هستند تا بودجه. مطالعه حاضر با بررسی تأثیرات ارزش‌های اخلاقی سازمانی بر تصمیم‌گیری اخلاقی حسابداران، که معمولاً به تحقیقات در مورد سازمان‌ها و مدیریت محدود می‌شود، به ادبیات ارزش‌های اخلاقی شرکتی در تحقیقات حسابداری و به ادبیات اخلاق حسابداری کمک می‌کند. تحقیقات موجود در مورد ارزش‌های اخلاقی سازمانی و حسابداری بر روی عملکرد حسابداری و حسابرسی در شرکت‌های حسابداری، به همراه مطالعات کمی که اعضای حرفه حسابداری را در یک محیط شرکتی بررسی می‌کند، متمرکز است. تحقیقات در خصوص شرکت‌های حسابداری بر تجاری‌سازی خدمات حسابداری و ارتباط آن با کیفیت حسابرسی و شکست‌های شرکتی تأکید دارد. کاپیتین (۲۰۱۱) نشان می‌دهد که چگونه شهرت و بقای موسسات حسابرسی به یکپارچگی کارکنان و اهمیت ارزش‌های اخلاقی در رفتار اخلاقی در محیط کار متکی است. تحقیقات همچنین جنبه‌هایی از آیین نامه اخلاقی را در مورد قضاوت اخلاقی و قصد اخلاقی حسابداران با غلبه ادبیات متمرکز بر: «استقلال حسابرسی» (مالی و ناپیر، ۲۰۱۰؛ چاو و

بر گردش پولی و بازارهای مالی کشور، همگی دست به دست هم داده تا ایران نتواند از یک نظام اقتصادی تعریف شده با یک سیاستگذاری کلان اقتصادی توسعه گرا برخوردار شود (تداخل نقش حاکمیتی و تصدی گری دولت) (خسروی، ۱۳۸۹).

تحقیق فوق تاثیر ارزش‌های اخلاقی و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی را توضیح می‌دهد. منشور اخلاقی حرفه حسابداری به عنوان راهنمایی برای حسابداران در پنج ضلعی استفاده می‌شود که کار خود را انجام می‌دهند تا از رفتار غیر اخلاقی جلوگیری شود. متأسفانه با وجود کوشش‌های فوق در ایران تاکنون در زمینه مهم اخلاق حرفه‌ای حسابداری، فعالیت عملی اثرگذار و چشمگیری صورت نگرفته است. این عدم توجه شامل منشورهای اخلاقی و کدهای اخلاق حرفه‌ای نیز می‌گردد که در این زمینه تاکنون منشور اخلاقی جامع حرفه‌ای بومی و متناسب با فرهنگ اسلامی و ایرانی، وجود ندارد و عموم کدهای اخلاقی (مانند کد اخلاقی جامعه حسابداران رسمی ایران) با اقتباس از نمونه‌های خارجی بوده است. این کدها اگرچه مفید و موثرند، اما خالی از ایراد نیستند. زیرا به کارگیری آن‌ها بدون تطبیق با وضعیت اسلامی، فرهنگی، اجتماعی و ملی کشورمان، می‌تواند مشکل ساز باشد. لذا شایسته است که در زمینه شناسایی ابعاد اخلاقی موثر در حرفه تلاش شود، تا کدهایی همسو با وضعیت اسلامی، فرهنگی و اجتماعی تدوین گردد. در صورتی که این مهم محقق گردد، اثرهای قابل توجه آن غیر قابل انکار خواهد بود.

این مطالعه دو مشارکت ارائه می‌دهد. اول، این مطالعه اولین مطالعه‌ای است که نظریه پنج ضلعی تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی را همراه با ارزش‌های اخلاقی در زمینه حسابداری رفتاری بررسی می‌کند. ثانیاً، ابعاد ارزش‌های اخلاقی به عنوان یک متغیر تعدیل‌کننده، در شرایط وجود فشار، فرصت، منطقی سازی، شایستگی و تکبر که باعث تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی می‌شود، ثابت شده است که یک استراتژی ضد تقلب در محیط حسابرس خارجی است. ثالثاً، مدلی در راستای شناسایی ابعاد ارزش‌های اخلاقی استفاده شده است که می‌تواند در راستای تعدیل رابطه فشار، فرصت، منطقی سازی، شایستگی و تکبر با تمایل به پیشگیری از تقلب حسابرسان و پولشویی در گزارشگری مالی کمک نماید.

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

ادراک فرآیندی است که از طریق آن افراد برداشت‌های حسی خود را سازماندهی و تفسیر می‌کنند تا به محیط خود معنا دهند (رابینز، ۱۹۹۷). گوردون (۱۹۸۳) ادراک را فرآیندی

حسی برای گرفتن محرک‌ها از محیط واقعی، سپس درک شدن و ایجاد بینش انسانی نسبت به این محرک‌ها بیان می‌کند. از تعریف فوق می‌توان نتیجه گرفت که ادراک فرآیند معنا بخشی است که از دریافت محرک شروع می‌شود تا برای تفسیر و درک دنیای اطراف به کار رود. هر چه احتمال اینکه فردی مرتکب کلاهبرداری شود بیشتر است، احتمال انجام این کار بیشتر است (اوتامی، ۲۰۲۱). یک فرد می‌تواند از طریق فرصت‌های درک شده، مانند فرصت‌هایی برای کسب سود از منابع دیگر، برای ارتکاب کلاهبرداری انگیزه یابد. فرصت، فقدان ساختارهای کنترلی و حاکمیتی برای کنترل عملیات و استفاده از دارایی‌های شرکت است (پیرا، ۲۰۱۸). نقاط ضعف کنترل داخلی به عنوان مکانیسم اصلی که فرصت‌هایی را برای وقوع تقلب و پولشویی فراهم می‌کند، شناسایی شده است. فرناندیتا (۲۰۲۰) بر نیاز به ارزش‌های اخلاقی برای جلوگیری از تقلب و پولشویی حسابداری تأکید می‌کنند. آن‌ها همچنین بیان می‌کنند که برای جلوگیری از تضاد منافع احتمالی، دستورالعمل‌های اخلاقی باید زیربنای رفتار حسابداران انجام وظایف محول شده باشد. ارزش‌های اخلاقی حسابداران می‌تواند از تقلب‌های حسابداری مانند تحریفات مالی جلوگیری کند. ارزش‌های اخلاقی می‌تواند حسابداران را از آسیب رساندن به خود و دیگران و علاوه بر آن به شهرت حرفه‌ای‌شان باز دارد.

یک نظام ارزشی در مورد اینکه چگونه انسان‌ها باید به عنوان انسان‌هایی که در یک عرف نهادینه شده اند به خوبی زندگی کنند که سپس در یک الگوی رفتاری ثابت ظاهر می‌شود و در یک دوره طولانی به عنوان یک عادت تکرار می‌شود (لطیف و سهلا، ۲۰۱۸). در بررسی تقلب، آلبرشت بیان می‌کند که تقلب یک اصطلاح کلی است و شامل تمام راه‌های مختلفی است که نبوغ انسانی می‌تواند ابداع کند، که توسط یک فرد برای به دست آوردن مزیت بر دیگری با نمایش نادرست استفاده می‌شود. تقلب یک مشکل جهانی است که همه سازمان‌ها را در سراسر جهان تحت تاثیر قرار می‌دهد (انجمن جهانی آزمونگران تقلب معتبر، ۲۰۲۰). علاوه بر این، انجمن جهانی آزمونگران تقلب معتبر کلاهبرداری را به سه دسته اصلی، یعنی اختلاس دارایی، فساد و تقلب در صورت‌های مالی دسته‌بندی می‌کند.

حسابرسان واجد شرایط حرفه‌ای به عنوان بخشی از فرآیند صدور گواهی‌نامه خود، آموزش‌هایی در مورد اخلاق حرفه‌ای دریافت می‌کنند. "رعایت صحیح ارزش‌های اخلاقی شایستگی، صداقت، صداقت و عینیت، اگر نه در درجه اول، اساساً به ارزش‌های اخلاقی حسابدار حرفه‌ای متکی است." (بروکز و دان، ۲۰۱۸). بیشتر شکست‌های حرفه‌ای ناشی از اشتباهات قضائاتی تا خطاهای روش‌شناختی در کاربرد

دونالد کریسی نظریه مثلث تقلب را در سال ۱۹۵۳ توسعه داد. این نظریه اولین نظریه ای است که عناصری را که باعث تقلب می شوند توضیح می دهد و مطالعات زیادی برای تأیید این نظریه انجام شده است. کرسی تحقیقات گسترده‌ای انجام داد تا مشخص کند چه چیزی افراد ظاهراً صادق را برای ارتکاب کلاهبرداری تحریک می‌کند. سه مولفه مثلث تقلب عبارتند از فشار، فرصت و منطقی سازی.

ولف و هرمانسون (۲۰۰۴) نظریه مثلث تقلب را با افزودن یک جزء، یعنی شایستگی، به یک نظریه الماس تقلب تبدیل کردند. شایستگی به عنوان توانایی یک فرد تعریف می شود و نقش مهمی در تقلب دارد. موفقیت تقلب به توانایی های فرد بستگی دارد که شامل موقعیت، هوش، خود محوری، متقاعدسازی، فریب و کنترل استرس است (ولف و هرمانسون، ۲۰۰۴).

آخرین نظریه ای که عمیق تر به عواملی که باعث تقلب می شوند، می پردازد، نظریه پنج ضلعی تقلب است. این نظریه توسط کرو هاوارث در سال ۲۰۱۱ ارائه شد. نظریه پنج ضلعی تقلب، بسط نظریه مثلث تقلب است که قبلاً توسط کرسی ارائه شده بود. این نظریه دو عنصر دیگر را به تقلب اضافه می کند: شایستگی و تکبر. شایستگی هایی که در نظریه پنج ضلعی تقلب توضیح داده شده است همان معنای توانایی هایی است که قبلاً در نظریه الماس تقلب توسط ولف و هرمانسون (۲۰۰۴) توضیح داده شد. شایستگی توانایی کارکنان برای نادیده گرفتن کنترل های داخلی، توسعه استراتژی های پنهان کاری و کنترل موقعیت های اجتماعی برای منافع شخصی است (کرو، ۲۰۱۱). به گفته کرو، تکبر نوعی نگرش برتری نسبت به حقوقی است که کنترل داخلی یا سیاست های شرکت در مورد او اعمال نمی شود.

هیگسون (۲۰۱۲) بیان می کند که فشارها / مشوق هایی که تقلب را تشویق می کند، می تواند به شکل فشارهای شخصی، شرکتی یا کاری و فشارهای خارجی باشد. در سطح فردی، تقلب می تواند به دلیل فشارهای مالی و غیرمالی رخ دهد (گبیگی و آدیسی، ۲۰۱۳). استرس مالی به سبک زندگی فرد و فشار غیرمالی مربوط به طمع و عدم انضباط مالی است.

اسکوسن و رایت در سال ۲۰۰۶ نقش عنصر مثلث تقلب را در کشف و پیش بینی موارد تقلب مورد بررسی قرار دادند. نیازهای مالی، سبک زندگی مجلل، طمع عواملی هستند که از رفتار متقلبانه از جانب فشار خارجی حمایت می کنند (اسکوزن و رایت، ۲۰۱۱). علاوه بر فشار خارجی، فشار داخلی نیز وجود دارد، یعنی به شکل حجم کاری که برای دستیابی به اهداف خاص بسیار زیاد است. رقابت کاری با همکاران حرفه ای می

تکنیک های حسابداری یا حسابرسی است. این ناکامی ها نقص در اعمال تصمیم گیری ارزش های اخلاقی هستند. علاوه بر این، حسابرسان حرفه ای آموزش دیده ممکن است با اقدامات انضباطی مانند جریمه یا ابطال عضویت در صورت ارتکاب تخلفات حرفه ای مواجه شوند. این لایه خارجی اضافی نظارت ممکن است بر تصمیم گیری اخلاقی حسابرسان حرفه ای آموزش دیده تأثیر بگذارد.

حسابرسان یک چارچوب اخلاقی را از طریق آموزش رسمی، بلوغ اخلاقی و همچنین تقویت قواعد رفتار حرفه ای یاد می گیرند و توسعه می دهند. این کدها راهنمایی در مورد رفتار و فعالیت های تجاری مناسب و نامناسب ارائه می دهند. منشور اخلاقی فدراسیون بین المللی تعهدات اخلاقی و اخلاقی حسابرسان حرفه ای را بیان می کند. سازمان های عضو باید موافقت نمایند که کدهای حرفه ای خود را با کدهای مذکور هماهنگ کنند.

کیش گفارت و همکاران (۲۰۱۰) در فراتحلیل خود از عوامل مؤثر بر تصمیم گیری اخلاقی دریافته اند که اجرای کدهای رفتار به طور منفی با نیت و رفتارهای غیراخلاقی مرتبط است. محققان همچنین تمایل دارند که بین کدهای رفتار حرفه ای و تصمیم گیری اخلاقی در حرفه حسابداری رابطه مثبتی پیدا کنند. فاطمی و همکاران (۲۰۱۴) دریافته اند که وقتی دانشجویان حسابداری آیین نامه رفتاری را با توجه به حمایت و صداقت می خوانند، ارزیابی آن ها از رفتار تجاری مشکوک خنثی تر و کمتر جانبدارانه تر از دانشجویانی بود که در معرض آیین نامه رفتار نبودند. پلاگراف و همکاران (۲۰۰۷) دریافته اند که در یک محیط آزمایشی، یادآوری آداب رفتار حرفه ای حسابرسان بر قضاوت حسابرسی آن ها در مورد کم کردن موجودی مشکوک تأثیر می گذارد. به عبارت دیگر، یک کد رفتار حرفه ای به طور مثبت با قضاوت های حسابرسی با کیفیت بالاتر توسط حسابرسان حرفه ای مرتبط است. اما وجود کد تأثیری بر قضاوت دانشجویان حسابداری نداشت. به طور مشابه، غزالی و اسماعیل (۲۰۱۳) ارتباط مثبتی بین ارزیابی دقیق موقعیت های اخلاقی و درک مسئولیت های حرفه ای حسابرسان پیدا کردند. به طور کلی، این تحقیق نشان می دهد که حسابرسانی که مسئولیت های حرفه ای خود را درک می کنند، احتمالاً به شیوه ای حرفه ای و اخلاقی رفتار می کنند. توانکوتا (۲۰۰۷) کلاهبرداری را به چندین حوزه تقسیم می کند، به عنوان مثال سوء استفاده از دارایی ها، درآمد نامناسب، بیان بیش از حد دارایی ها، کم بیان کردن هزینه ها / بدهی ها و سایر تکنیک ها. در صورتهای مالی متقلبانه، اغراق در گزارش درآمد رایج ترین است.

نتایج مطالعه (مینتارا و هاپساری، ۲۰۲۱) نشان داد که فرصت از طریق یک نماینده برای نظارت ناکارآمد، تأثیر منفی بر کشف تقلب در صورت‌های مالی داشت، اما بر روی ماهیت صنعت تأثیر مثبت داشته باشد. سعید و همکاران (۲۰۱۷) همچنین نتایج نشان داد که فرصت تأثیر مثبتی بر تقلب دارد. آغقله و همکاران. (۲۰۱۴) در تحقیقات خود شواهدی را نشان می‌دهد که فرصت اثر منفی بر تقلب دارد.

فراندیتا موشلا (۲۰۲۰) بر نیاز به ارزش‌های اخلاقی برای جلوگیری از تقلب حسابداری تأکید می‌کنند. آنها همچنین بیان می‌کنند که برای جلوگیری از تضاد منافع احتمالی، دستورالعمل‌های اخلاقی باید زیربنای رفتار حسابداران در انجام وظایف محول شده باشد. ارزش‌های اخلاقی حسابداران می‌تواند از تقلب‌های حسابداری مانند تحریفات مالی جلوگیری کند. ارزش‌های اخلاقی می‌تواند حسابداران را از آسیب رساندن به خود و دیگران و علاوه بر آن به شهرت حرفه‌ای‌شان باز دارد. همانطور که یافته‌های ساه و همکاران. (۲۰۱۸) و گیلز (۲۰۱۵) بیان نمودند که ارزش‌های اخلاقی می‌تواند از تقلب و تخلف جلوگیری کرده و آن را کاهش دهند، ارزش‌های اخلاقی را به عنوان تعدیل‌کننده رابطه بین فرصت و تمایل به ارتکاب تقلب قرار می‌دهند.

طبق نظر ولف و هرمانسون (۲۰۰۴)، شایستگی به مهارت‌ها، دانش، اعتماد به نفس و موقعیتی که افراد برای ارتکاب تقلب دارند مربوط می‌شود. کلاهبرداری در صورتی غیرممکن است که توسط شخصی که توانایی و موقعیت مناسب برای انجام تمام جزئیات کلاهبرداری را داشته باشد، انجام نشود. توانایی به معنای تلاش فرد برای ارتکاب تقلب برای دستیابی به اهداف معین با نادیده گرفتن کنترل‌های داخلی، توسعه استراتژی‌های پنهان کاری و کنترل موقعیت‌های اجتماعی برای منافع شخصی خود است (هیگسون، ۲۰۱۲). حسابرسان افرادی هستند که واقعاً فرآیند حسابداری، از جمله خلأهای انجام حسابداری خلاق را درک می‌کنند. از این شایستگی‌ها می‌توان برای استفاده از فرصت ارتکاب کلاهبرداری استفاده کرد.

چندین مطالعه تأثیر شایستگی بر تقلب را مورد بررسی قرار داده‌اند (پوسپیتا و یاسا، ۲۰۱۸؛ اوتامی و پورناماساری، ۲۰۲۱). نتایج شواهد متفاوتی را در تحقیقات نشان می‌دهد (آپرلیانا و آگوستینا، ۲۰۱۷؛ پیرا، ۲۰۱۸؛ پوسپیتا و یاسا، ۲۰۱۸) که شایستگی تأثیر مثبتی بر گزارشگری مالی متقابلانه دارد که از طریق تغییر مدیران انجام می‌شود. در همین حال تحقیقات (مینتارا و هاپساری، ۲۰۲۱) نشان می‌دهد که بین شایستگی و تقلب در اظهارات مالی تأثیر مثبت، اما نه معنادار وجود دارد. اوتامی و پورناماساری (۲۰۲۱) گزارش داد که تأثیر مثبت

تواند فشاری را بر طرف حسابرس ایجاد کند. اضطراب در مورد اینکه شرکت‌ها بتوانند در رقابت شدید دوام بیاورند نیز می‌تواند فشار بیشتری را ایجاد کند. حسابرس همچنین ممکن است از طرف مشتری خود برای گزارش اطلاعات نادرست احساس فشار کند. این فشار می‌تواند حسابرسان را به تبانی، همکاری با مشتریان به روش‌های نامناسب تشویق کند، که منجر به تقلب شود، همانطور که در مورد آندرسن اتفاق افتاد.

چندین محقق رابطه معنی‌داری بین استرس و وقوع تقلب پیدا کرده‌اند (فیتیری و همکاران، ۲۰۱۹؛ هوانگ و همکاران، ۲۰۱۶). نتایج مطالعه (فیتیری و همکاران، ۲۰۱۹) نشان می‌دهد که شرکت‌های دارای تقلب بیشتر بر روی ثبات مالی، اهرم مالی و اهداف مالی تحت فشار هستند. نتایج مطالعه (فرادیزا، ۲۰۱۹) همچنین بیان می‌کند که فشار بر گزارش‌های مالی تقلبی در شرکت‌های تولیدی فهرست شده در اندونزی برای دوره ۲۰۱۴-۲۰۱۵ تأثیر دارد. سعید و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیقات خود نشان می‌دهد که فشار نقش مهمی در افزایش احتمال کلاهبرداری در بین کارکنان بانک در مالزی به اثبات نرسیده است.

در مطالعه خود، نوانو (۲۰۱۸) بیان می‌کند که در نتیجه، یک مدل کنترل تقلب با برجسته کردن عوامل سیستم ارزش ملی در مدیریت تقلب ایجاد شد. الگوی رفتار و فلسفه جامعه مبتنی بر ملاحظات اخلاقی باید منعکس‌کننده صداقت، درستکاری و ارزش دانش باشد. در همین حال، اسمیت (۲۰۱۶) در تحقیق خود رابطه بین ارزش‌های اخلاقی و تقلب حسابداری را توضیح می‌دهد. آنها کلاهبرداری را بیان می‌کنند که منشور اخلاقی حرفه حسابداری به عنوان راهنمایی برای حسابداران در پنج ضلعی استفاده می‌شود که کار خود را انجام می‌دهند تا از رفتار غیر اخلاقی جلوگیری شود. منشور اخلاقی اساساً از منافع افرادی که از خدمات تئوری حرفه‌ای استفاده می‌کنند، محافظت می‌کند.

سو و همکاران (۲۰۱۸) ثابت می‌کند که فرهنگ اخلاقی حاوی ارزش‌های اخلاقی می‌تواند به عنوان یک استراتژی ضد کلاهبرداری برای تقلبی که در بانکداری رخ می‌دهد، استفاده شود. علاوه بر این، سایر محققان اخلاق را به عنوان اولین خط دفاعی موثر در کاهش تخلفات کارکنان در سازمان‌ها بیان می‌کنند (گیلز، ۲۰۱۵). حسابرسانی که فشار حجم کار، رقابت بین همکاران حرفه‌ای یا حتی بیشتر به شکل اضطراب برای حفظ شرکت رقابت شدید را تجربه می‌کنند، اما همچنان ارزش‌های اخلاقی خود را حفظ می‌کنند، می‌توانند زنده بمانند و از این فشارها خارج شوند.

ادراکات حسابرسان را در تمایل به پیشگیری از تقلب بررسی نماید.

آذربی و عوض زاده فتح (۱۴۰۲) به بررسی تاثیر مدیریت تکنولوژی بر پیشگیری از تقلب مالی پرداخته‌اند. هدف تحقیق فوق، بررسی تاثیر مدیریت تکنولوژی بر پیشگیری از تقلب مالی از دیدگاه حسابرسان دیوان محاسبات استان کهگیلویه و بویر احمد است. پژوهش بر اساس هدف کاربردی، از نظر ماهیت و روش تحقیق، توصیفی-همبستگی، از نظر زمانی مقطعی است. جامعه آماری این تحقیق حسابرسان در دیوان محاسبات استان کهگیلویه و بویر احمد طی سال ۱۴۰۲ است. نتایج پژوهش نشان داد که مدیریت تکنولوژی بر پیشگیری از تقلب مالی از دیدگاه حسابرسان دیوان محاسبات استان کهگیلویه و بویر احمد تاثیر دارد. به عبارت دیگر ضریب تعیین بدست آمده نشان می‌دهد که مدیریت تکنولوژی بر پیشگیری از تقلب مالی از دیدگاه حسابرسان دیوان محاسبات استان کهگیلویه و بویر احمد اثرگذاری بالایی دارا می‌باشد و این اثرگذاریمعنی دار می‌باشد. از بین ابعاد متغیر مستقل که در معادله رگرسیون وارد شده‌اند، انتخاب تکنولوژی بیشترین اثر را بر روی پیشگیری از تقلب مالی از دیدگاه حسابرسان دیوان محاسبات استان کهگیلویه و بویر احمد داشته است و محافظت از تکنولوژی کمترین اثر را بر پیشگیری از تقلب مالی از دیدگاه حسابرسان دیوان محاسبات استان کهگیلویه و بویر احمد داشته است.

کهرودی و همکاران (۱۴۰۳) به رویکرد مقایسه‌ای بین دیدگاه حسابرسان مستقل و حسابرسان دستگاه‌های نظارتی در پیشگیری از تقلب پرداخته است. هدف تحقیق فوق، مقایسه رویکرد بین دیدگاه حسابرسان مستقل و حسابرسان دستگاه‌های نظارتی در پیشگیری از تقلب براساس الزامات دانش، مهارت و اخلاق در حسابرسان است. روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه جمع‌آوری اطلاعات توصیفی و اطلاعات با ابزار پرسشنامه جمع‌آوری شده است. جامعه آماری پژوهش، دو گروه از حسابرسان شامل حسابرسان مستقل (حسابرسان شاغل در موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان حسابرسی) و حسابرسان دستگاه‌های نظارتی (شامل حسابرسان شاغل در سازمان بازرسی کشور، دیوان محاسبات و وزارت امور اقتصاد و دارایی) است. یافته‌های پژوهش نشان داد که تفاوت معناداری بین دیدگاه حسابرسان مستقل و حسابرسان دستگاه‌های نظارتی در خصوص نقش الزامات دانش و الزامات اخلاق در پیشگیری از تقلب وجود دارد ولی در ارتباط با الزامات مهارتی، تفاوت معناداری بین دیدگاه این دو گروه وجود ندارد.

سایستگی بر تمایل به تقلب رفتار تقلب در دنیای دانشگاهی وجود دارد. حسابرسان با صلاحیت پنج ضلعی مرتکب تقلب می‌شوند، اما همچنان دارای ارزش‌های اخلاقی قوی هستند، می‌توانند با منشور اخلاقی حسابدار روبرو شوند و آن را حفظ کنند. منطقی‌سازی توجیهی است که برای اقدامات متقلبانانه با هدف غلبه بر رقابت یا ایجاد سود ارائه می‌شود. منطقی کردن دلیلی است که کسی برای حمایت از پذیرش ارتکاب تقلب ارائه می‌دهد. یک مرتکب کلاهبرداری به عنوان توجیهی برای اعمال خود بهانه می‌آورد، آنها منطقی می‌دانند که آنها فقط پول سازمان را قرض می‌گیرند، به طوری که هیچ‌کس از این اقدامات آسیب نبیند (ویدیا، ۲۰۲۲). در این مورد، حسابرس خارجی «هدیه» مشتری را به عنوان پاداشی برای خدماتش منطقی می‌داند و بخشی از رویکرد یا رشوه برای برآوردن خواسته‌های مشتری نیست. تحمل برخی از رویه‌ها برای کمک به مراجعان نیز امری منطقی تلقی می‌شود. آپریلیانا و آگوستینا (۲۰۱۷) که تاثیر منطقی‌سازی را از طریق یک نماینده برای گردش مالی حسابرس خارجی آزمایش کردند، دریافتند که گردش مالی حسابرس به عنوان یک عامل مؤثر بر تقلب در گزارشگری مالی ثابت نشده است. در راستای این یافته‌ها، نتایج مطالعه (فرادیزا، ۲۰۱۹) نیز بیان می‌کند که منطقی‌سازی تأثیری بر گزارش‌های مالی متقلبانانه ندارد. با این حال، سعید و همکاران (۲۰۱۷) همچنین ثابت می‌کنند که عقلانی شدن عاملی است که بر تقلب توسط کارمندان بانک در مالزی تأثیر می‌گذارد.

تکبر نگرش شخصی است که نشان می‌دهد کنترل‌های داخلی، سیاست‌ها و مقررات شرکت در مورد او اعمال نمی‌شود. حسابرس احساس می‌کند از رویه‌ها، مقررات و کنترل‌های داخلی قابل اجرا مستثنی شده است. کسی که با استکبار تقلب می‌کند از تحریم‌هایی که بر او وارد می‌شود نمی‌ترسد. گستاخی که ممکن است توسط حسابرس مطرح شود این است که خود را در فرآیند کار حسابرسی برتر احساس کند. تقریباً مسلم است که مدیریت شرکت هنگام اجرای فرآیند حسابرسی به حسابرسان احترام می‌گذارد و از آنها "ترس" دارد. حسابرس می‌تواند از این شرط برای ارتکاب تقلب استفاده کند (ویدیا، ۲۰۲۲).

ابتدا مدلی برای بررسی ابعاد و مؤلفه‌های ارزش‌های اخلاقی حرفه‌ای ارائه شده است که مبتنی بر فرهنگ اسلامی و ایرانی است. در تحقیق حاضر از نظریه پنج ضلعی جهت بررسی تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی استفاده شده است که جهت تعدیل رابطه از خروجی مدل ارزش‌های اخلاقی در زمینه حسابداری رفتاری استفاده شده است که می‌تواند

زاده مرادیان الانی و همکاران (۱۴۰۰) به شناسایی عوامل موثر بر اخلاق حرفه‌ای پرداخته‌اند. هدف تحقیق فوق، شناسایی عوامل موثر بر اخلاق حرفه‌ای مدیران مدارس ابتدایی سازمان آموزش و پرورش استان لرستان است. روش پژوهش فوق به صورت آمیخته (کیفی-کمی) است. جامعه آماری در بخش کمی نیز متشکل از مدیران مدارس دوره ابتدایی سازمان آموزش و پرورش استان لرستان در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ است. ابزار پژوهش در بخش کیفی به صورت مصاحبه‌های عمیق نیمه استاندارد و در بخش کمی نیز به صورت پرسشنامه محقق ساخته بر اساس یافته‌های کیفی بود. پایایی ابزار با آزمون آلفای کرونباخ حاصل شد. یافته‌ها نشان دادند ۳ بعد و ۹ مولفه اصلی برای اخلاق حرفه‌ای مدیران وجود دارد که عبارت‌اند از (۱) بعد شخصی (ویژگی‌های فردی، حرفه‌ای و ویژگی‌های هیجانی)، (۲) بعد درون سازمانی (مدیریت و رهبری، راهبردهای اخلاق، توانمندی‌های حرفه‌ای و عوامل وظیفه‌ای) و (۳) بعد برون سازمانی (عوامل اجتماعی و عوامل فرهنگی). نتایج معادلات ساختاری نیز نشان دادند از میان ابعاد سه گانه اخلاق حرفه‌ای، بعد درون سازمانی با ضریب مسیر $0/87$ بیشترین و عوامل وظیفه‌ای ($0/87$)، ویژگی‌های شغلی ($0/85$) و عوامل فرهنگی ($0/82$) به ترتیب بیشترین اثر را بر الگوی اخلاق حرفه‌ای داشتند.

یوسفی نژاد و عثمان (۲۰۲۴) به تحلیل تاثیر کیفیت حسابرسی بر تقلب در صورت‌های مالی پرداخته است. هدف تحقیق فوق، تحلیل تاثیر سطوح کیفیت حسابرسی بر فعالیت‌های متقلبانه در اندونزی از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ است. تجزیه و تحلیل‌ها رابطه منفی بین دوره تصدی حسابرسی و تقلب در صورت‌های مالی را نشان می‌دهد. این موضوع نشان می‌دهد که دوره کوتاه‌تر حسابرسی ممکن است با افزایش خطر تقلب صورت‌های مالی همراه باشد. این خطر افزایش یافته می‌تواند ناشی از زمان محدود حسابرسان برای درک کامل عملیات و کنترل‌های داخلی شرکت باشد که به طور بالقوه کشف و جلوگیری از فعالیت‌های متقلبانه انجام شده توسط مشتری را چالش برانگیزتر می‌کند. در مقابل، یک رابطه مثبت بین حق‌الزحمه حسابرسی و تقلب در صورت‌های مالی شناسایی می‌شود، که نشان می‌دهد شرکت‌هایی که حق‌الزحمه بالاتری می‌پردازند ممکن است حسابرسانی را درگیر کنند که مهارت کمتری در کشف فعالیت‌های متقلبانه دارند.

ماندال (۲۰۲۳) به بررسی پیشگیری از تقلب در صورت‌های مالی پرداخته است. هدف تحقیق فوق، بررسی چگونگی درک

رشیدی (۱۴۰۲) به بررسی نقش کیفیت حسابرسی در کشف تقلب پرداخته است. هدف تحقیق فوق، بررسی دیدگاه صاحبکاران و حسابرسان نسبت به کیفیت حسابرسی در کشف تقلب است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین دیدگاه حسابرسان و صاحبکاران نسبت به توانایی فردی حسابرسان در قبال کشف تقلب تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج حاکی از این است که بر اساس فرضیه دوم تحقیق حسابرسان و صاحبکاران نسبت به مسئولیت اعتباردهی حسابرسان در ارتباط با کشف تقلب، دیدگاه متفاوتی دارند. در نهایت، نتایج فرضیه سوم پژوهش نشان می‌دهد که در ارتباط با کیفیت کار حسابرسان مستقل نسبت به کشف تقلب بین حسابرسان و مدیران شرکت‌ها، اختلاف نظر وجود ندارد.

عباسی و جاهدی (۱۴۰۱) به بررسی تاثیر تردیدگرایی حرفه‌ای بر توانایی کشف تقلب پرداخته‌اند. هدف تحقیق فوق، بررسی تاثیر تردیدگرایی حرفه‌ای بر توانایی کشف تقلب با توجه به نقش میانجی قضاوت حرفه‌ای حسابرسان است. روش پژوهش، توصیفی - پیمایشی است. همچنین، پژوهش حاضر از لحاظ هدف در دسته پژوهش‌های کاربردی قرار دارد. حسابرسان شاغل در سازمان حسابرسی (۱۸۰ نفر)، جمعیت هدف این پژوهش را تشکیل داده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان داد که تردیدگرایی حرفه‌ای حسابرسان بر توانایی کشف تقلب آنها تاثیر دارد. قضاوت حرفه‌ای حسابرسان بر ارتباط بین تردیدگرایی حرفه‌ای و توانایی کشف تقلب نقش میانجی دارد.

داروغه حضرتی و میرحسینی (۱۴۰۰) به بررسی رویکرد کیفی فراترکیب برای بررسی معیارهای موثر بر اخلاق حرفه‌ای حسابدار پرداخته‌اند. هدف تحقیق فوق، شناسایی و بررسی معیارهای موثر بر اخلاق حرفه‌ای حسابدار است. به این منظور، با رویکرد پژوهش کیفی و ابزار فراترکیب که شامل گام‌های هفت گانه است به ارزیابی و تحلیل نظام مند ۷۹ مورد از یافته‌های پژوهش‌های پیشین پرداخته شد و با استفاده از روش آنتروپی شانون، بر اساس رویکرد تحلیل محتوا، ضریب اثر معیارهای شناسایی شده، تعیین شد. در نهایت، معیارهایی که بیشترین تاثیر را بر اخلاق حرفه‌ای حسابدار دارند، معلوم شدند. معیارهای شناسایی شده در این پژوهش، کاربردی هستند و اهمیت اخلاق حرفه‌ای حسابدار را نشان می‌دهند. نتایج حاصل پژوهش نشان داد که به کاهش شکاف میان نظریات موجود در زمینه اخلاق حرفه‌ای در حسابداری و رعایت آیین رفتار حرفه‌ای در عمل، کمک شایانی می‌کند.

طایفه‌ای در مقایسه با حسابداران در فرهنگ حاکمیتی و بازار، اخلاقی‌تر ارزیابی شده‌اند، اما فرهنگ سلسله مراتبی حسابدارانی نسبت به دیگر فرهنگ‌ها آرامش بیشتری داشته‌اند.

هاندوکو و تادین (۲۰۲۱) به تحلیلی از شش ضلعی تقلب در کشف تقلب صورت‌های مالی پرداخته است. هدف تحقیق فوق، تحلیل شش ضلعی تقلب در تشخیص تقلب صورت‌های مالی اندونزی است. جامعه پژوهش فوق شامل بانک‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار اندونزی برای دوره زمانی ۲۰۱۷-۲۰۱۹ است. نتایج تحقیق حاکی از آن است که هدف مالی، فشار خارجی، نظارت ناکارآمد، تغییر حسابرس، تغییر مدیر و تعداد مکرر تصویر مدیرعامل تأثیری در کشف تقلب صورت‌های مالی در بانک‌های پذیرفته شده در بورس تأثیر ندارد. در این میان، تبانی در کشف تقلب در صورت‌های مالی در شرکت‌های بانکی پذیرفته شده در بورس تأثیر دارد.

فرضیه و مدل تحقیق

فرضیه اصلی تحقیق

فرضیه ۱-۱. فشار به طور مثبت بر تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی از گزارشگری مالی تأثیر می‌گذارد.

فرضیه ۱-۲. فرصت به طور مثبت بر تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر می‌گذارد.

فرضیه ۱-۳. منطقی سازی به طور مثبت بر تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر می‌گذارد.

فرضیه ۱-۴. شایستگی به طور مثبت بر تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر می‌گذارد.

فرضیه ۱-۵. تکبر به طور مثبت بر تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر می‌گذارد.

فرضیه های فرعی تحقیق

فرضیه ۱-۲. ارزش‌های اخلاقی رابطه بین فشار و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تضعیف می‌کند.

حسابرسان از تأثیر عوامل مهم پیشگیری از تقلب در جلوگیری از تقلب صورت‌های مالی در بخش شرکتی است. جامعه آماری شامل حسابرس حرفه در هند است. نتایج نشان داد که اهمیت آگاهی از تقلب به عنوان تأثیرگذارترین عامل در جلوگیری از تقلب در صورت‌های مالی، شواهدی را برای بخش شرکت فراهم می‌کند. علاوه بر این، متغیرهای توضیحی ترکیبی ۷۷.۴ درصد از واریانس کلی در پیشگیری از تقلب صورت‌های مالی را تشکیل می‌دهند.

کامپا (۲۰۲۳) به بررسی نقش و تعامل مجریان و حسابرسان در زمینه تقلب حسابداری پرداخته است. هدف تحقیق فوق، بررسی ادبیات حسابداری و نقش حسابرسان و مجریان در زمینه پیشگیری از تقلب حسابداری است. نتایج نشان داد که ناهمگونی با توجه به اصطلاحات و مفاهیم مورد استفاده برای به تصویر کشیدن پدیده تقلب، چندپارگی از نظر اقدامات مورد استفاده در مطالعات کمی و سطح پایین جزئیات در تجزیه و تحلیل تقلب را برجسته می‌کند.

ویدیا (۲۰۲۲) به بررسی ارزش‌های اخلاقی و ادراک تمایل به پیشگیری از تقلب حسابرسان پرداخته است. هدف تحقیق فوق، بررسی تمایل به پیشگیری از تقلب در ادراک حسابرسان خارجی ناشی از پنج مولفه فشار، فرصت، منطقی‌سازی، شایستگی و تکبر است. علاوه بر این، ارزش‌های اخلاقی به عنوان یک متغیر تعدیل کننده برای این رابطه قرار می‌گیرد. جامعه آماری تحقیق فوق شامل حسابرسان خارجی در سراسر اندونزی است. یافته‌ها نشان داده‌اند که پنج مؤلفه ادراک حسابرسان به‌عنوان محرک‌های تقلب در ادراک حسابرسان خارجی به‌طور کامل اثبات نشده‌اند. فقط شایستگی و تکبر تأثیرگذاری قابل توجهی بر ادراک تمایل به پیشگیری از تقلب دارند. یافته‌های دیگر نشان داد که ارزش‌های اخلاقی رابطه بین شایستگی و تکبر تعدیل می‌کند. این موضوع نشان می‌دهد که ارزش‌های اخلاقی می‌تواند به عنوان یک استراتژی ضد تقلب در محیط حسابرسی خارجی مورد استفاده قرار گیرد.

نگوین (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر فرهنگ سازمانی بر قضاوت اخلاقی و حرفه‌ای حسابداران پرداخته است. هدف تحقیق فوق، بررسی تأثیر فرهنگ سازمانی بر قضاوت اخلاقی و حرفه‌ای حسابداران شرکتی در ویتنام است. جامعه آماری تحقیق فوق شامل حسابداران رسمی در ویتنام است چارچوب ارزش‌های قضاوت اخلاقی و حرفه شامل چهار بعد طایفه‌ای، سلسله مراتبی، بازاری و حاکمیتی است. یافته‌ها حاکی از آن است که فرهنگ طایفه‌ای (خانواده محور) غالب و دارای اهمیت بوده است و بر قضاوت اخلاقی و قصد اخلاقی حسابداران تأثیر مثبت دارد. پاسخ دهندگان در فرهنگ

فرضیه ۲-۵. ارزش‌های اخلاقی رابطه بین تکبر و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تضعیف می‌کند.

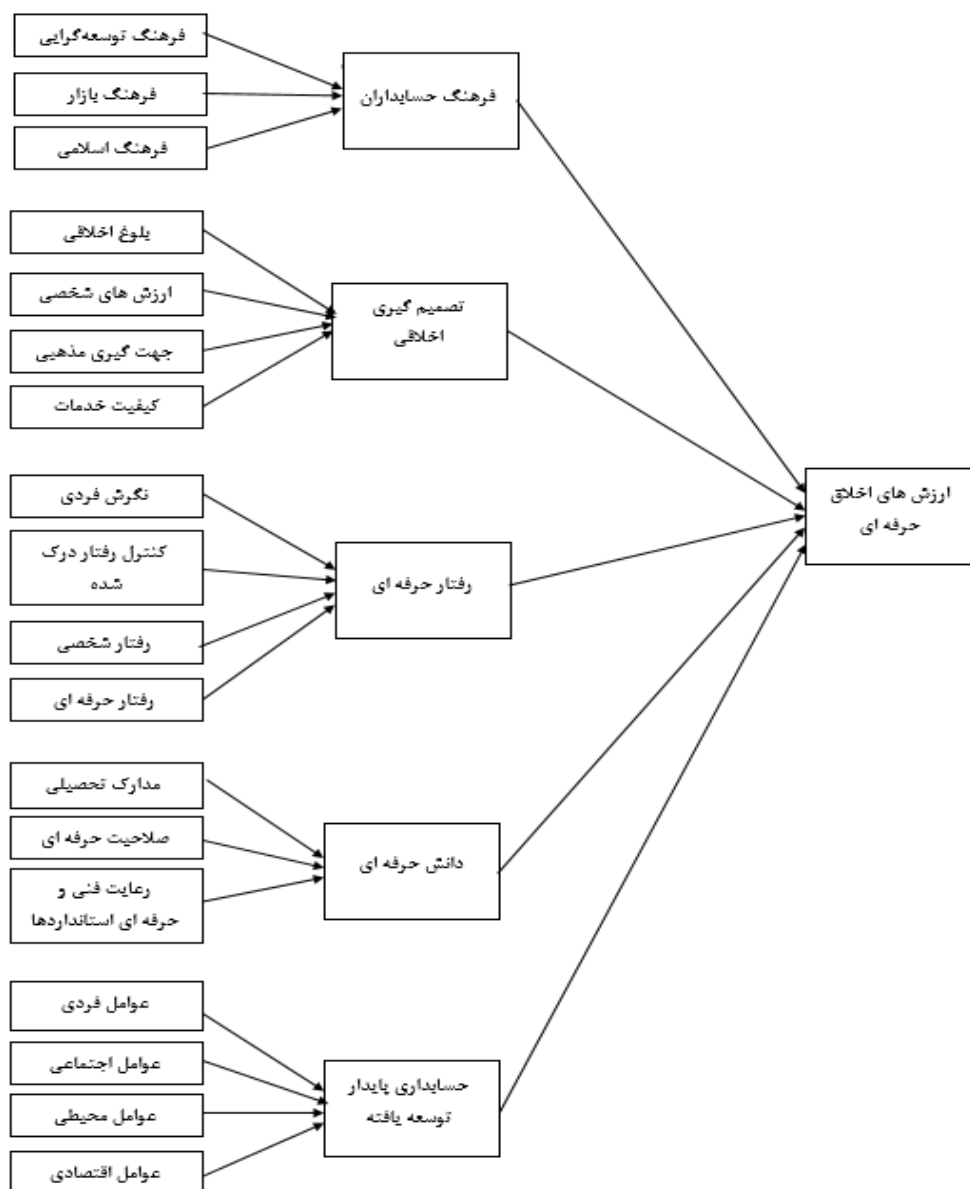
مدل مفهومی تحقیق

ابتدا مدلی اقتباس شده از (نگوین، ۲۰۲۱)، (نمازی، ۲۰۱۹)، (حضرتی، ۱۴۰۰) و (عباسی، ۱۳۹۹) جهت تخمین ابعاد ارزش‌های اخلاقی برآورد می‌شود که در شکل (۱) نمایش داده شده است.

فرضیه ۲-۲. ارزش‌های اخلاقی رابطه بین فرصت و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تضعیف می‌کند.

فرضیه ۲-۳. ارزش‌های اخلاقی رابطه بین عقلانی‌سازی و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تضعیف می‌کند.

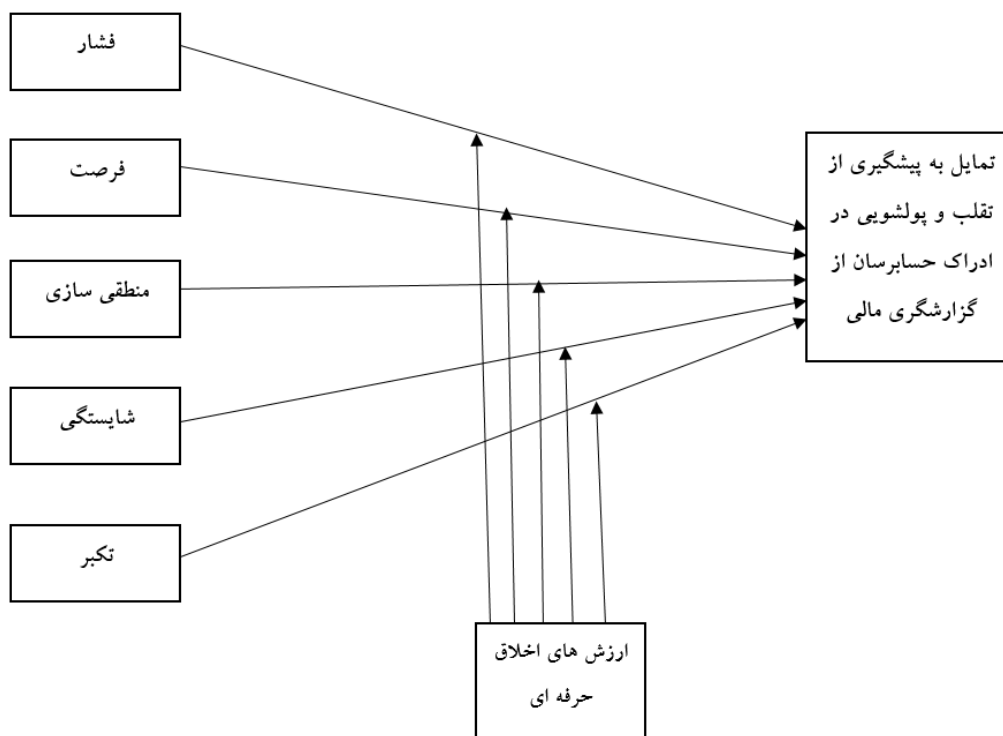
فرضیه ۲-۴. ارزش‌های اخلاقی رابطه بین شایستگی و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تضعیف می‌کند.

شکل (۱) مدل مفهومی ابعاد ارزش‌های اخلاقی

(نگوین، ۲۰۲۱)، (نمازی، ۲۰۱۹)، (پل دان و سنتی، ۲۰۱۸) و (دینا و کوری، ۲۰۲۰)

بعد از این که مدل نهایی ارزش های اخلاق حرفه ای نهایی شد خروجی آن به مدل زیر جهت تخمین ادراک تمایل به پیشگیری از تقلب حسابرسان و پولشویی متصل می گردد و مدل زیر جهت تخمین مدل نهایی برآورد می شود:

شکل (۲) مدل مفهومی (ویدیا، ۲۰۲۲)

روش شناسی تحقیق

این پژوهش از نظر هدف کاربردی است و نتایج آن می تواند مورد استفاده پژوهشگران، حسابرسان و سیاست گذاران قرار گیرد. همچنین این پژوهش از نوع توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری در این مطالعه برخی از حسابرسانی بودند که در موسسات حسابرسی کار می کنند. روش نمونه گیری مورد استفاده در این تحقیق روش نمونه گیری غیراحتمالی با روش گلوله برفی می باشد. دلیل استفاده از این تکنیک به این دلیل است که تعداد جمعیت محدود است یا نمی توان از قبل با قطعیت تعیین کرد، بنابراین برای انجام نمونه گیری تصادفی

مناسب نیست. با فرض اینکه میانگین تعداد حسابرسان در یک موسسه حسابرسی ۱۰ نفر باشد، بنابراین کل نمونه ۳۴۴۰ نفر است. بر اساس فرمول اسلووین با سطح اطمینان ۹۵ درصد، تعداد نمونه مورد نظر ۳۶۰ نفر به دست آمد اما برای افزایش روایی پژوهش تعداد ۳۸۰ پرسشنامه به صورت تصادفی بین شرکت کنندگان توزیع شد و در نهایت از این تعداد ۳۶۱ پرسشنامه برگشت داده شد که از این میزان تعداد ۳۵۸ مورد از آن قابل تجزیه و تحلیل بود. بر اساس فرآیند توزیع پرسشنامه، نرخ بازگشت توزیع پرسشنامه های به ترتیب زیر ارائه می شود:

جدول ۱ - توزیع و نرخ بازگشت پرسشنامه ها

حدافل نمونه آماری	پرسشنامه توزیع شده	پرسشنامه دریافت شده	پرسشنامه قابل تجزیه و تحلیل	نرخ بازگشت (درصد)	نرخ قابلیت تحلیل
۳۶۰	۳۸۰	۳۶۱	۳۵۸	۹۵ درصد	۹۴ درصد

ابعاد آنها در جدول ۲ ارائه شده است. در این پرسشنامه از طیف لیکرت پنج درجه ای به صورت کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم، کاملاً موافقم تشکیل شده که از ۱ تا ۵ امتیاز داده شد.

جدول ۲- متغیرها و ابعاد پرسشنامه

سوال های	متغیر	پرسشنامه
۱۴-۱	دانش حرفه ای	ارزش های اخلاقی
۲۶-۱۵	تصمیم گیری اخلاقی	
۳۴-۲۷	رفتار حرفه ای	
۴۰-۳۵	فرهنگ ایرانی-اسلامی	
۴۷-۴۱	حسابداری پایدار توسعه یافته	
۶۰-۴۸	فرهنگ حسابداران	
۶۸-۶۱	فشار	پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان
۷۳-۶۹	فرصت	
۷۷-۷۴	منطقی سازی	
۸۳-۷۸	شایستگی	
۸۸-۸۴	تکبر	
۸۹-۹۲	پیشگیری از تقلب و پولشویی	

به منظور سنجش پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده می شود. از آنجا که مقدار این ضریب برای همه متغیرها بیش از ۰٫۷ بوده بنابراین پایایی آن مناسب ارزیابی شده و سایر پرسشنامه ها در جامعه مورد مطالعه توزیع گردید. همچنین به منظور برآورد و تأمین روایی ابزار پژوهش از روایی ساختار و ضریب لاوشه استفاده شده و نظرات استادان و خبرگان حرفه حسابرسی در خصوص پرسشنامه پرسیده شده و اصلاحات احتمالی روی آنها اعمال شده است.

جدول ۳- پایایی پرسشنامه

وضعیت پایایی	ضریب آلفا کرونباخ	متغیر	پرسشنامه
مناسب	۰٫۷۸۸	دانش حرفه ای	ارزش های اخلاقی
مناسب	۰٫۸۸۲	تصمیم گیری اخلاقی	
مناسب	۰٫۸۲۱	رفتار حرفه ای	
مناسب	۰٫۸۵۹	فرهنگ ایرانی-اسلامی	
مناسب	۰٫۸۸۴	حسابداری پایدار توسعه یافته	
مناسب	۰٫۹۲۲	فرهنگ حسابداران	
مناسب	۰٫۸۸۴	فشار	پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان
مناسب	۰٫۸۷۶	فرصت	
مناسب	۰٫۷۱۰	منطقی سازی	
مناسب	۰٫۸۲۴	شایستگی	
مناسب	۰٫۸۰۲	تکبر	
مناسب	۰٫۸۵۰	پیشگیری از تقلب و پولشویی	

با بررسی مقالاتی که به صراحت در عناوین خود حاوی «اخلاق» بوده و مرتبط با اخلاق حرفه‌ای و سازمانی بود، از مجلات ایرانی در طول دوره پژوهش استخراج شد. دو نوع مقاله شامل مقالات اخلاق حرفه‌ای حسابداری و سایر مقالات در این زمینه گردآوری شد. مقالات مرتبط با اخلاق حسابداری مقالاتی بودند که دارای متغیرهای اصلی مربوط به ارزیابی ارزش‌های اخلاقی یا ارائه راه حل برای محیط حسابداری یا حسابداران بودند. مقالات دیگری نیز به بررسی وضعیت عمومی یا ارائه راه حل برای موضوعات و حرفه‌های مختلف از جمله اخلاق اسلامی، پزشکی، مهندسی و غیره در ایران پرداخته است. برای این منظور ۱۰ مقاله به عنوان منبع مورد مطالعه قرار گرفت. در نتیجه‌ی این رویکرد کیفی، پنج سازه اصلی مهم در اخلاق حرفه‌ای حسابداری یافت شد: سازه‌های دانش حرفه‌ای، فرهنگ حسابداران، تصمیم‌گیری اخلاقی، رفتار حرفه‌ای و حسابداری پایدار توسعه یافته. این سازه‌ها به عنوان عناصر مدل SDM-APE عنوان شدند. سپس مولفه‌ها از لحاظ کیفی و کمی مورد ارزیابی عمیق تری قرار گرفت و کدهای به دست آمده به هر گروه از مدل SDM-APE اختصاص یافت. در انتها برای به دست آوردن یک مدل کمی و زیر مجموعه‌های آن از تحلیل عاملی برای ارزیابی کمی اهمیت عناصر مدل SDM-APE استفاده می‌شود. در نهایت، چک لیست در اختیار کارشناسان حسابداری قرار گرفت و برای تعیین اعتبار آن مورد تأیید قرار گرفت. ضریب توافق کاپا در نرم افزار SPSS 26 برای بررسی پایایی و توافق محققین اعمال شد. در این مرحله با استفاده از آزمون تی تست و آزمون ضریب مسیر استفاده می‌شود و تمام مراحل یاد شده با استفاده از برنامه آماری Smart PLS4 انجام می‌شود.

پرسشنامه ها به صورت حضوری و با استفاده از پرسشنامه آنلاین تکمیل گردید به این صورت که با مراجعه به سازمان حسابرسی و نیز برخی موسسات حسابرسی مستقر در تهران پرسشنامه ها توزیع شد. همچنین در برخی از گروه های مجازی مربوط به حرفه حسابرسی، آدرس اینترنتی پرسشنامه آنلاین ارسال گردید و تا رسیدن به تعداد پرسشنامه مورد نیاز این روند ادامه یافت.

سوالات مربوط به ابعاد ارزش‌های اخلاقی برگرفته از پرسشنامه استاندارد (نگوین، ۲۰۲۱)، (نمازی، ۲۰۱۹)، (پل دان و سنتی، ۲۰۱۸) و (دینا و کوری، ۲۰۲۰) بوده و از ۶۰ سوال تشکیل شده که متغیرها و ابعاد آنها در جدول ۲ ارائه شده است. سوالات مربوط به تخمین ادراک تمایل به پیشگیری از تقلب حسابرسان و پولشویی برگرفته از پرسشنامه استاندارد (ویدیا، ۲۰۲۲) بوده و از ۳۲ سوال تشکیل شده که متغیرها و

یافته ها

آمار توصیفی

در این بخش ویژگیهای جمعیت شناختی نمونه آماری در جدول ۴ ارائه شده است. با توجه به نتایج، ۶۰ درصد پاسخگویان مرد و ۴۰ درصد زن بودند. بیشتر پاسخگویان یعنی ۳۷ درصد دارای سمت حسابرسی ارشد بودند. همچنین

از نظر سطح تحصیلات بیشتر پاسخگویان ۵۴ درصد دارای کارشناسی ارشد بودند، از نظر سابقه در حرفه بیشترین درصد مربوط به رده ۲۰ سال و بالاتر بوده که ۲۹ درصد افراد را تشکیل داد. ۴۶ درصد رشته حسابرسی تحصیل کرده بودند. همچنین از نظر نوع حسابرسی ۴۵ درصد حسابرسی مستقل بودند و ۸۰ درصد عضو حسابداران رسمی بودند.

جدول ۴- ویژگیهای جمعیت شناسی نمونه مورد مطالعه

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۲۱۵	۶۰
زن	۱۴۳	۴۰
سمت	فراوانی	درصد فراوانی
حسابرس	۶۴	۱۸
حسابرس ارشد	۱۳۲	۳۷
سرپرست ارشد حسابرسی	۷	۲
سرپرست حسابرسی	۲۲	۶
شریک حسابرسی	۲۹	۸
کمک حسابرسی	۸۲	۲۳
مدیر حسابرسی	۲۲	۶
تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی
فوق دیپلم	۱۴	۴
کارشناسی	۸۲	۲۳
کارشناسی ارشد	۱۹۴	۵۴
دکتری	۶۸	۱۹
تجربه کاری در حرفه	فراوانی	درصد فراوانی
کمتر از ۵ سال	۳۶	۱۰
بین ۵ تا ۱۰ سال	۵۷	۱۶
بین ۱۰ تا ۱۵ سال	۷۲	۲۰
بین ۱۵ تا ۲۰ سال	۹۰	۲۵
بالاتر از ۲۰ سال	۱۰۳	۲۹
رشته تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی
مدیریت	۲۹	۸
حسابداری	۱۱۸	۳۳
حسابرسی	۱۶۵	۴۶
سایر گرایشها	۴۶	۱۳
نوع فعالیت حسابرسی	فراوانی	درصد فراوانی
حسابرسی داخلی	۶۸	۱۹
حسابرسی عملیاتی	۱۱۸	۳۳
حسابرسی مستقل	۱۶۱	۴۵
حسابرسی واحدهای دولتی	۸	۲
سایر	۳	۱
عضو جامعه حسابداران رسمی	فراوانی	درصد فراوانی
بله	۲۸۶	۸۰
خیر	۷۲	۲۰
جمع	۳۵۸	۱۰۰

در جدول آمار توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق ارائه شده است که نتایج نشان می دهد همه متغیرهای از حد متوسط ۳ بیشتر بوده و مقدار بالایی را کسب نموده اند.

جدول ۴- آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	میانگین	میانه	ماکزیمم	مینم
دانش حرفه ای	۴.۲۲۴	۴.۲۱۴	۵	۲.۷۱
تصمیم گیری اخلاقی	۴.۲۹۰	۴.۴۱۶	۵	۲.۸۳
رفتار حرفه ای	۴.۲۲۰	۴.۱۲۵	۵	۳
فرهنگ ایرانی-اسلامی	۴.۲۵۵	۴.۳۳۳	۵	۲.۵
حسابداری پایدار توسعه یافته	۴.۱۹۵	۴.۲۸۵	۵	۲.۷۱
فرهنگ حسابداران	۴.۲۹۴	۴.۳۸۴	۵	۳.۲۳
فشار	۳.۸۴۷	۳.۷۵۰	۵	۲
فرصت	۴.۲۴۶	۴.۲۰۰	۵	۲.۸
منطقی سازی	۳.۷۵۷	۳.۶۰۰	۵	۱.۶
شایستگی	۳.۷۵۵	۳.۶۰۰	۵	۲.۴۰
تکبر	۳.۷۹۸	۳.۶۶۶	۵	۱.۱۷
پیشگیری از تقلب و پولشویی	۲.۵۹۲	۳.۵۰۰	۵	۱.۵

معناداری (sig) برای کلیه متغیرهای وابسته و مستقل بزرگتر از $\alpha = 0.05$ باشد توزیع داده‌ها نرمال است (جدول ۵). همانطور که از جدول ۵ مشخص است سطح معنی داری (sig) آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای تمامی متغیرهای تحقیق کوچکتر از $\alpha = 0.05$ و غیر نرمال است.

بررسی پیش فرض های معادلات ساختاری
تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از رویکرد معادلات ساختاری دارای پیش فرضهایی است که به شرح ذیل به آنها پرداخته می شود.
تحلیل توزیع نرمال متغیرهای اصلی تحقیق
برای بررسی توزیع نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده شده که در آن اگر سطح

جدول (۵) آزمون نرمال بودن توزیع داده ها برای متغیرهای تحقیق

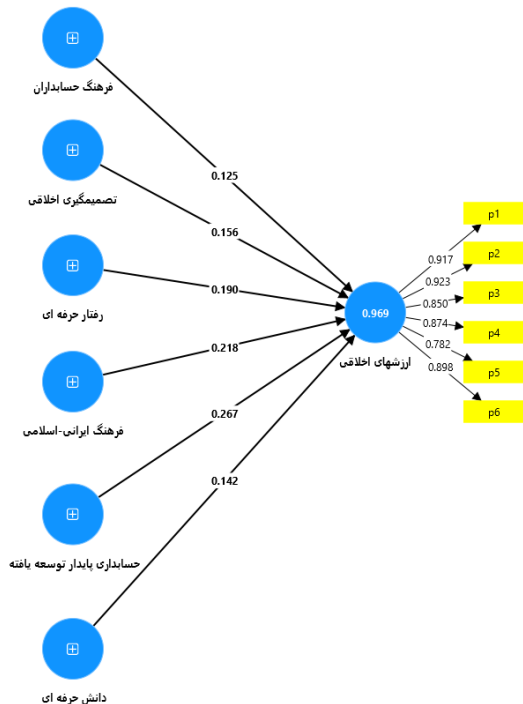
متغیر	تعداد	سطح معنی داری (sig)	نتیجه
دانش حرفه ای	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
تصمیم گیری اخلاقی	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
رفتار حرفه ای	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
فرهنگ ایرانی-اسلامی	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
حسابداری پایدار توسعه یافته	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
فرهنگ حسابداران	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
فشار	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
فرصت	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
منطقی سازی	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
شایستگی	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
تکبر	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است
پیشگیری از تقلب و پولشویی	۳۵۸	۰.۰۰۰	توزیع غیر نرمال است

جدول (۷) آزمون VIF برای بررسی عدم هم خطی چندگانه ی متغیرهای تحقیق

متغی وابسته	VIF	متغیر مستقل
ارزش های اخلاقی	۲.۵۵۵	دانش حرفه ای
	۳.۶۷۰	تصمیم گیری اخلاقی
	۴.۲۵۶	رفتار حرفه ای
	۳.۸۰۹	فرهنگ ایرانی-اسلامی
	۴.۰۱۷	حسابداری پایدار توسعه یافته
پیشگیری از تقلب و پولشویی	۴.۶۸۶	فرهنگ حسابداران
	۲.۳۶۵	فشار
	۲.۳۷۷	فرصت
	۲.۳۱۱	منطقی سازی
	۳.۶۵۲	شایستگی
	۲.۳۲۶	تکبر
	۲.۳۲۲	ارزش های اخلاقی

آزمون فرضیه ها

برای بررسی فرضیه های این تحقیق از معادلات ساختاری استفاده شده است و با توجه به اینکه داده های این پژوهش به صورت رتبه ای هستند و با پرسشنامه طیف لیکرت جمع آوری شده اند، بنابراین، داده ها دارای توزیع غیر نرمال هستند. ابتدا خروجی مدل معادلات ساختاری برای تخمین ابعاد ارزش های اخلاقی برآورد می شود که در شکل (۲) مدل در حالت معناداری و در شکل (۳) مدل در حالت استاندارد نمایش داده شده است.

شکل (۳) مدل در حالت استاندارد

بررسی همگنی و بررسی هم خطی چند گانه متغیرها یکی دیگر از پیش فرض های لازم برای انجام تحلیل به روش معادلات ساختاری که بایستی بررسی شود عبارتست از وجود همگنی واریانس های متغیرهای تحقیق، که با استفاده از آزمون لوین انجام می شود. معمولاً سطح معناداری در آزمون لوین با Sig نمایش داده می شود و اگر این مقدار بیشتر از ۰/۰۵ باشد، می توان گفت واریانس گروه ها از تجانس برخوردار است. فرض صفر در این آزمون این است که واریانس دو گروه دارای تجانس است.

جدول (۶) آزمون لوین برای بررسی همگنی متغیرهای تحقیق

متغیر	آزمون لوین	سطح معناداری تقریبی
دانش حرفه ای	۰.۴۵۷	۰.۴۹۹
تصمیم گیری اخلاقی	۱.۱۳۹	۰.۲۸۶
رفتار حرفه ای	۰.۰۰۸	۰.۹۲۹
فرهنگ ایرانی-اسلامی	۲.۱۰۸	۰.۰۷۳
حسابداری پایدار توسعه یافته	۲.۹۲۱	۰.۰۸۸
فرهنگ حسابداران	۲.۹۲۸	۰.۰۸۸
فشار	۱.۲۴۵	۰.۱۷۸
فرصت	۱.۳۶۵	۰.۱۵۵
منطقی سازی	۰.۰۵۵	۰.۹۸۷
شایستگی	۰.۰۳۶	۰.۹۹۱
تکبر	۰.۰۸۷	۰.۷۷۲
پیشگیری از تقلب و پولشویی	۱.۶۵۴	۰.۱۲۱

جدول (۶) نشان می دهد که واریانس دو گروه دارای تجانس است، با توجه به سطح معناداری تمامی متغیرهای جدول که از ۰ / ۰۵ بیشتر است.

آزمون هم خطی

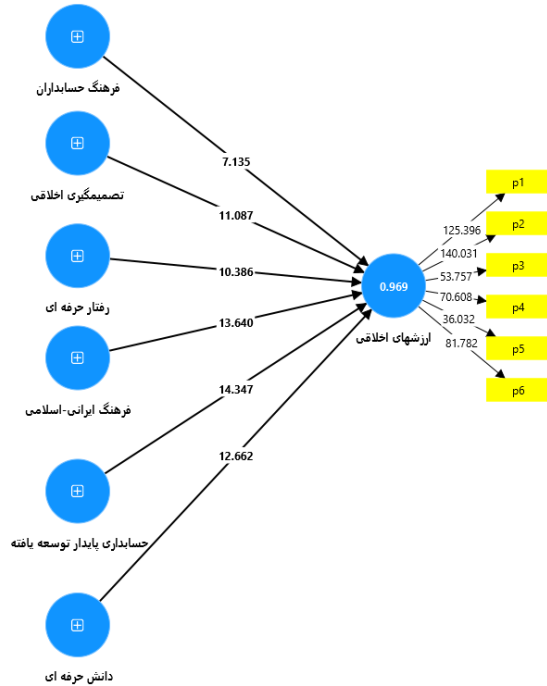
سومین پیش فرض لازم برای انجام تحلیل به روش معادلات ساختاری بررسی عدم وجود هم خطی چندگانه متغیرهاست که بایستی برای بررسی عدم وجود هم خطی چندگانه متغیرها میزان تورم واریانس (VIF) محاسبه شود. بطوریکه عامل تورم بالای ۵ نشان دهنده سطح تورم بحرانی می باشد.

جدول (۷) نشان می دهد که هر سه متغیر مستقل دارای میزان تورم واریانس پایین تر از ۵ می باشند در نتیجه هم خطی چندگانه بین متغیرهای مستقل مشاهده نمی شود.

حال بعد از بررسی این موضوع به سراغ تخمین مدل نهایی ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای نهایی شد خروجی آن به مدل زیر جهت تخمین ادراک تمایل به پیشگیری از تقلب حسابرسان و پولشویی متصل می‌گردد، می‌رویم.

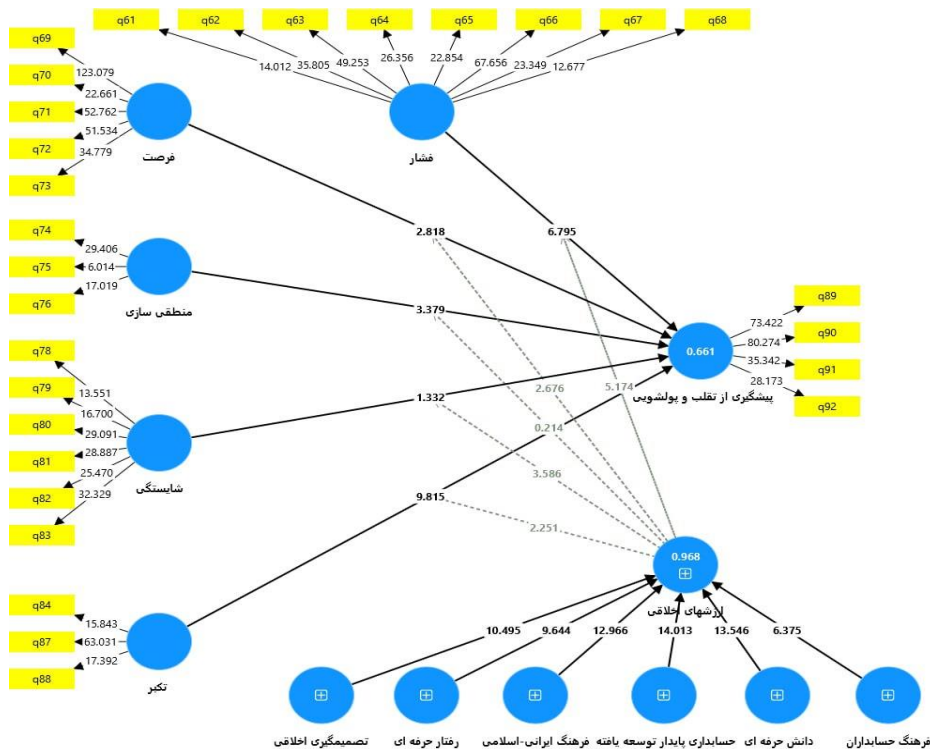
آزمون فرضیه در این پژوهش از تحلیل معادلات ساختاری با نرم افزار SMARTPLS4 استفاده می‌کند. جدول زیر نتایج آزمایش را نشان می‌دهد (جدول ۸).

بر اساس معادلات ساختاری، متغیر شایستگی دارای سطح معناداری برابر با ۰.۱۸۳ است که مقدار آن بیشتر از ۰.۰۵ است، به این معنی که بین شایستگی و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر معنی‌داری وجود ندارد. بنابراین فرضیه فوق از نظر آماری پشتیبانی نمی‌شود. این یافته را می‌توان با نگاه کردن به میانگین پاسخ‌های پاسخ دهندگان به متغیر شایستگی ۳.۷۲۲ توضیح داد (جدول ۸)، نکته ۳ نشان می‌دهد که پاسخ خنثی است اما کمی موافق است، به این معنی که حسابرس تمایل دارد وجود شایستگی را در کار خود تصدیق کند. با این حال، شایستگی در قالب زمان، مالی و رقابت بین حرفه‌ها تأثیری بر ادراک حسابرسان خارجی در ارتکاب تقلب نداشته است. حسابرسان عادت دارند با فشارهای کاری مختلف کنار بیایند اما شایسته سالاری در این قالب وابستگی به دولت نمی‌گنجد.

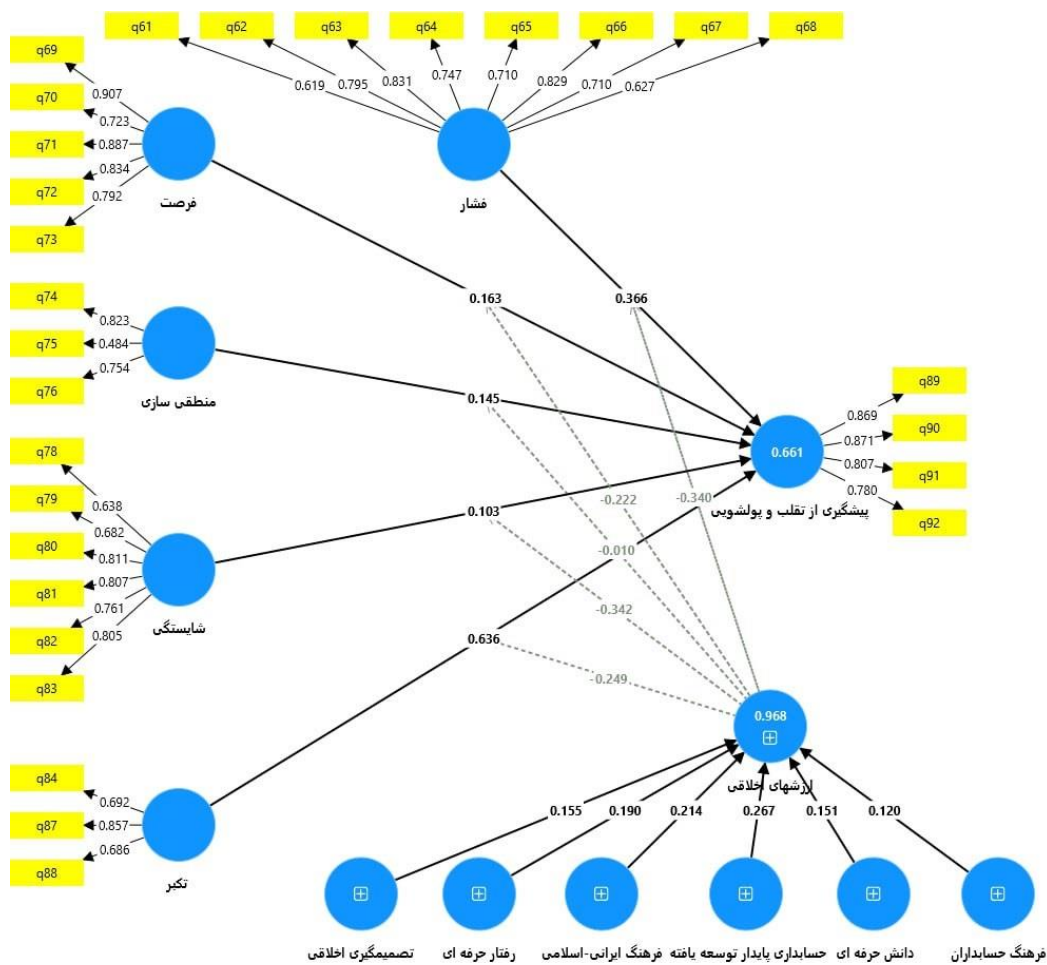

شکل (۲) مدل در حالت معناداری

همانطور که مشاهده می‌شود هر شش بعد ارزش اخلاقی یعنی دانش حرفه ای، تصمیم‌گیری اخلاقی، رفتار حرفه ای، فرهنگ ایرانی-اسلامی، حسابداری پایدار توسعه یافته و فرهنگ حسابداران بر ارزش‌های اخلاقی تأثیر معنادار و مثبت دارند.

شکل (۴) مدل در حالت معناداری

شکل (۵) مدل در حالت استاندارد

جدول ۸- نتایج فرضیه های تحقیق

ضریب مسیر	سطح معناداری	اماره t	فرضیه
۰.۳۶۶	۰.۰۰۰	۶.۷۹۵	فرضیه ۱-۱. فشار به طور مثبت بر تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی از گزارشگری مالی تأثیر می گذارد.
۰.۱۶۳	۰.۰۰۳	۲.۸۱۸	فرضیه ۲-۱. فرصت به طور مثبت بر تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر می گذارد.
۰.۱۴۵	۰.۰۰۱	۳.۳۷۹	فرضیه ۳-۱. منطقی سازی به طور مثبت بر تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر می گذارد.
۰.۱۰۳	۰.۱۸۳	۱.۳۳۲	فرضیه ۴-۱. شایستگی به طور مثبت بر تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر می گذارد.
۰.۶۳۶	۰.۰۰۰	۹.۸۱۵	فرضیه ۵-۱. تکبر به طور مثبت بر تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر می گذارد.

ضریب مسیر	سطح معناداری	اماره t	فرضیه های فرعی تحقیق:
-۰.۳۴۰	۰.۰۰۰	۵.۱۷۴	فرضیه ۱-۲. ارزش های اخلاقی رابطه بین فشار و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تضعیف می کند.
-۰.۲۲۲	۰.۰۰۰۷	۲.۶۷۶	فرضیه ۲-۲. ارزش های اخلاقی رابطه بین فرصت و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تضعیف می کند.
-۰.۳۴۲	۰.۰۰۰	۳.۵۸۶	فرضیه ۳-۲. ارزش های اخلاقی رابطه بین عقلانی سازی و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تضعیف می کند.
-۰.۰۱۰	۰.۸۳۰	۰.۲۱۴	فرضیه ۴-۲. ارزش های اخلاقی رابطه بین شایستگی و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تضعیف می کند.
-۰.۲۴۹	۰.۰۲۴	۲.۲۵۱	فرضیه ۵-۲. ارزش های اخلاقی رابطه بین تکبر و تمایل به پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تضعیف می کند.

بحث و نتیجه گیری

انتقادات قابل توجهی به حسابرسان به خاطر نقش (یا نقش های درک شده) همکاران حرفه ای در برخی از شکست های تجاری اخیر وارد شده است. در برخی موارد، ممکن است این انتقاد ناشی از عدم درک در مورد آنچه حسابرسان انجام می دهند و چگونه آن را انجام می دهند، باشد. حسابرسان بخشی از نیروی انسانی هستند که به دارای توانایی های حرفه ای آنها نشان دهنده هوشیاری ذهنی و حل مسئله است. حسابرسان اطلاعاتی را تولید می کنند (چه به شکل تحلیل های پولی، صورت های مالی، اظهارنامه های مالیاتی یا نظرات حسابرسی) که برای اهداف متفاوتی توسط بسیاری از سهامداران استفاده می شود. به دلیل تأثیر مهمی که کار حسابرسان می تواند بر تصمیمات اقتصادی داشته باشد، حسابرسان باید مفهوم عدم تخلف یا اصل اخلاقی عدم آسیب رساندن را بپذیرند. ضروری است که اعضای این حرفه اصول اخلاقی را رعایت نمایند و در برابر فشارهای داخلی و خارجی که ممکن است این متخصصان را تشویق به مشارکت در فعالیت های کلاهبرداری کند، محکم بایستند. کدهای اخلاقی بر «چگونه» حرفه ای ها، از جمله حسابداران، وظایف خود را انجام می دهند، تمرکز دارند. چنین کدهایی راهنمایی در مورد درست و نادرست ارائه می دهند. چنین کدهایی همچنین می توانند به عنوان عوامل بازدارنده برای بعد منطقی سازی پنج ضلعی تقلب عمل کنند.

این مطالعه شواهدی را ارائه می کند که نشان می دهد پنج مولفه پنج ضلعی تقلب در پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی در ایران به طور کامل اثبات نشده اند. فشار، فرصت و منطقی سازی، شایستگی و تکبر که در مطالعات قبلی (فیتری و همکاران، ۲۰۱۹؛ پامانگاس و همکاران، ۲۰۱۸؛ پوترا و همکاران، ۲۰۱۹) تأثیر مثبتی بر

پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی داشتند، در این مطالعه اعمال شدند. این را می توان توضیح داد زیرا این مطالعه اولین مطالعه ای است که پنج ضلعی تقلب را در زمینه رفتار در محیط ارزش های اخلاقی حسابرس بررسی می کند، به طوری که نتایج را نمی توان با مطالعات قبلی که از پروکسی در صورت های مالی به عنوان پیش بینی کننده تقلب استفاده می کردند، مقایسه کرد.

وجود فشار در قالب زمان، مالی و رقابت بین حرفه ها تأثیری بر ادراک حسابرسان در پیشگیری از تقلب داشته است. حسابرسان عادت دارند با فشارهای کاری مختلف کنار بیایند اما پس از آن آنها را تشویق به ارتکاب تقلب نمی کنند. فرصت به عنوان فرصتی تعریف می شود که حسابرس می تواند توسط آن برای پیشگیری از تقلب در زمانی که سیستم نظارت برای حسابرس تعیین شده ضعیف است، اقدام کند، این ضعف در سیستم کنترل کیفیت منعکس می شود. منطقی سازی به عنوان توجیهی برای رفتار پیشگیری از تقلب تعریف می شود و انجام آن را تا زمانی که آسیب عمده ای وارد نشده باشد، عادی و معقول می داند. حسابرس هنگام دریافت هدایایی از مشتریان کاملاً منطقی می داند، به این دلیل که هدیه نشانه آن است که آنها خدمات خوبی ارائه کرده اند و ضرر قابل توجهی از دریافت هدیه وجود ندارد. شایستگی های تعریف شده در این مطالعه مربوط به مهارت، دانش، اطمینان و موقعیت حسابرس خارجی برای پیشگیری از تقلب و پولشویی است. شخصی در هنگام پیشگیری از تقلب و پولشویی احساس ترس یا نگرانی نداشته باشد و بتواند از مهارت های خود به بهترین شکل استفاده کند. تکبر به عنوان نگرش شخصی تعریف می شود که نشان می دهد کنترل های داخلی، سیاست ها و مقررات شرکت در مورد او اعمال نمی شود. او احساس می کند از رویه ها، مقررات و کنترل های داخلی قابل

تحت استخدام موسسات حسابرسی. ملی پژوهشهای نوین حسابداری و مدیریت در هزاره سوم، کرج. زاده مرادیان الانی، نازنین و پورحسینی، ابراهیم و عربان، شجاع (۱۴۰۰). شناسایی عوامل موثر بر اخلاق حرفه ای مدیران مدارس ابتدایی سازمان آموزش و پرورش استان لرستان. فصلنامه نوآوری های مدیریت آموزشی. عباسی ابراهیم و رویا ایزی (۱۳۹۹). نقش تصمیم گیری اخلاقی حسابرسان بر افزایش اسرار مالی و غیر مالی. مطالعات تجربی حسابداری مالی. کهرودی، حسن و بزرگر، قدرت اله و کامیابی، یحیی (۱۴۰۳). رویکرد مقایسه ای بین دیدگاه حسابرسان مستقل و حسابرسان دستگاه های نظارتی در پیشگیری از تقلب براساس الزامات دانش، مهارت و اخلاق در حسابرسان، مجله پژوهش های کاربردی در گزارشگری مالی، دوره: ۱۳، شماره: ۱. موسوی، سیدکریم و احقر، قدسی و طالب، زهرا (۱۳۹۹). طراحی الگوی اخلاق حرفه ای اعضای هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی. فصلنامه نوآوری های مدیریت آموزشی.

- Agostini, L., Nosella, A. and Filippini, R. (2016). Towards an integrated view of the ambidextrous organization: a second-order factor model. *Creativity and Innovation Management*, Vol. 25 No. 1, pp. 129-141.
- Bui, T. (2011). A Study of the Development of Accounting in Vietnam. PhD Thesis, RMIT University, Melbourne.
- Catherine, A. (2010). Comparing the ethics codes: AICPA and IFAC: institute's efforts focus on codifying and aligning rules with international standards. *Journal of Accountancy*, Vol. 21 No. 4, p. 4152.
- Chow, C.W., Harrison, G.L., Mckinnon, J.L. and Wu, A. (2002). The Organisational culture of public accounting firms: evidence from Taiwanese local and US affiliated firms. *Accounting, Organisations and Society*, Vol. 27 Nos 4-5, pp. 347-360.
- Christians, A. (2014). Lux Leaks: revealing the law, one plain brown envelope at a time. *Tax Notes International*, Vol. 76 No. 12, pp. 1-9.
- Creamer, E.G. and Ghoston, M.R. (2013). Mixed content analysis: using a mixed methods content analysis to analyze mission statements from colleges of engineering. *Journal of Mixed Methods Research*, Vol. 7 No. 2, pp. 110-120.
- Creswell, J.W. and Plano Clark, V.L. (2011), *Designing and Conducting Mixed Methods Research*, 2nd ed., Sage Publications, Los Angeles.
- Culiberg, B. and Mihelic, K.K. (2016). Three ethical frames of reference: insights into Millennials' ethical judgements and intentions in the

اجرا مستثنی شده است. حسابرسان متکبر احساس می کنند که برتر هستند. هرچه تکبر حسابرسان بیشتر باشد، تمایل آنها به پیشگیری از تقلب و پولشویی بیشتر می شود. این بدان معناست که ارزش های اخلاقی در این مورد موفق شده اند تا به یک استراتژی ضد تقلب تبدیل شوند که ثابت می کند ارزش های اخلاقی در پیشگیری از تقلب و پولشویی موفق بوده اند. یافته دیگر این است که صلاحیت و تکبر ثابت شده است که بر پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی تأثیر می گذارد. درک حسابرسان از روش های حسابداری خلاق یکی از شاخص های شایستگی آنهاست. گستاخی زیاد حسابرسان نیز این شایستگی را تحت تأثیر قرار می دهد، حسابرسان اغلب در حین انجام وظایف حسابرسی احساس برتری می کنند زیرا در بسیاری از شرایط ورود حسابرسان برای مشتریان ترسناک است.

در نهایت، ثابت شده است که ارزش های اخلاقی می توانند در شرایطی که فشار، فرصت و منطقی سازی، شایستگی و تکبر وجود دارد که پیشگیری از تقلب و پولشویی در ادراک حسابرسان از گزارشگری مالی را تحریک می کند، به یک استراتژی ضد تقلب تبدیل شود. ارزش های اخلاقی بالا در میان حسابرسان می تواند از تقلب جلوگیری کند. حسابرسان تمایل دارند به رفتارهای اخلاقی در طول فعالیت های حسابرسی پایبند باشند. پیروی از استانداردهای اخلاقی این باور را در بین حسابرسان افزایش می دهد که عملکرد اخلاقی به موقعیت بستگی ندارد و به این ترتیب، سازمان ها باید استانداردهای اخلاقی خود را بهبود بخشند ولی نیاز مبرم همه موسسات شایسته سالاری است که معقول مانده است.

فهرست منابع

- خسروی، عبدالحمید (۱۳۸۹). پول شویی و راهکارهای مبارزه با آن. فصلنامه اقتصاد اسلامی. داروغه حضرتی، فاطمه و میرحسینی، ملیحه (۱۴۰۰). به کارگیری رویکرد کیفی فراترکیب برای بررسی معیارهای موثر بر اخلاق حرفه ای حسابداری. فصلنامه اخلاق. دریایی مجید، نیکومرام هاشم و خان محمدی محمدحامد (۱۳۹۸). ویژگی های فردی و تمایل به گزارش اخلاقی تقلب در حرفه حسابرسی. اخلاق در علوم و فناوری. رستمی، محسن (۱۳۹۶). رابطه اخلاق پولی و ادراک اخلاقی با ویژگی های فردی (جنسیت، سن و رتبه) حسابرسان

- Lere, J.C. and Gaumnitz, B.R. (2007). Changing behavior by improving codes of ethics. *American Journal of Business*, Vol. 22 No. 2, pp. 7-18.
- Maali, B. and Napier, C. (2010). Accounting, religion and organisational culture: the creation of Jordan Islamic Bank. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, Vol. 1 No. 2, pp. 92-113.
- Mintara, M.B.M. and Hapsari, A.N.S. (2021). Pendeteksian kecurangan pelaporan keuangan melalui fraud pentagon framework. *Perspektif Akuntansi*, Vol. 4 No. 1, pp. 35-58.
- Mitschow, M. and Asgary, N. (2004). Ethics in auditing. in Jeffrey, C, (Ed.), *Research on Professional Responsibility and Ethics in Accounting, Research on Professional Responsibility and Ethics in Accounting*, Vol. 9, Emerald Publishing Limited, pp. 49-72.
- Mustapha, B. and Bojuwon, Y.B. (2015). Measuring lecturers commitment scales: a second order confirmatory factor analysis (CFA). *International Journal of Education and Research*, Vol. 3 No. 3, pp. 505-516.
- Namazi.M. (2019). Mixed content analysis model of ethics in the accounting profession. *Meditari Accountancy Research*
- Nguyen.L.(2021). The influence of organisational culture on corporate accountants' ethical judgement and ethical intention in Vietnam.
- Pamungkas, I.D., Ghozali, I., Achmad, T. and Khaddafi, M. (2018). Corporate governance mechanism in preventing accounting fraud: a study of fraud pentagon model. *Journal of Applied Economic Sciences*, Vol. 13 No. 2, pp. 549-560.
- Paul Dunn and Barbara Sainty. (2018). Professionalism in accounting: a five-factor model of ethical decision-making. *SOCIAL RESPONSIBILITY JOURNAL*.
- Peprah, W.K. (2018). Predictive relationships among the elements of the fraud diamond theory: the perspective of accountants. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*.
- Peprah, W.K. (2018). Predictive relationships among the elements of the fraud diamond theory: the perspective of accountants. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*.
- Putra, I.G.C. Safitri, P.W. and Gunadi, I.G.B.N. (2019). Accounting Fraud Tendency on Village Credit Institution. April, pp. 33-35.
- Ralston, D.A., Terpstra-Tong, J., Maignan, I. and Napier, N.K. (2006). Vietnam: a cross-cultural comparison of upward influence ethics. *Journal of International Management*, Vol. 12 No. 1, pp. 85-105.
- Robbins (1997). *Perilaku Organisasi Terjemahan Oleh Pujaatmaka, PT. Prenhallindo*.
- Said, J., Alam, M.M., Ramli, M. and Rafidi, M. (2017). Integrating ethical values into fraud triangle theory in assessing employee fraud: evidence from the Malaysian banking industry. *Journal of workplace. Business Ethics: A European Review*, Vol. 25 No. 1, pp. 94-111.
- Dinah M. Payne and Christy Corey.(2020). An applied code of ethics model for decision-making in the accounting profession. *Management Research Review*.
- Douglas, P.C., Davidson, R.A. and Schwartz, B.N. (2001). The effect of organisational culture and ethical orientation on accountants' ethical judgments. *Journal of Business Ethics*, Vol. 34 No. 2, pp. 101-121.
- Fernandhytia, F. and Muslichah, M. (2020). The effect of internal control, individual morality and ethical value on accounting fraud tendency. *Media Ekonomi Dan Manajemen*.
- Fitri, F.A., Syukur, M. and Justisa, G. (2019). Do the fraud triangle components motivate fraud in Indonesia? *Australasian accounting. Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, Vol. 13 No. 4, pp. 63-72
- Florou, A., Kosi, U. and Pope, P.F. (2017). Are international accounting standards more credit relevant than domestic standards?. *Accounting and Business Research*, Vol. 47 No. 1, pp. 1-29.
- Gbegi, D. and Adebisi, J. (2013). The new fraud diamond model- how can it help forensic accountants in fraud investigation in Nigeria?. *European Journal of Accounting Auditing and Finance Research*, Vol. 1 No. 4, pp. 129-138.
- Gordon, J.R. (1983). *A Diagnostic Approach to Organizational Behavior*.
- Handoko, B.L. and Tandean, D. (2021). An analysis of fraud hexagon in detecting financial statement fraud (empirical study of listed banking companies on Indonesia stock exchange for period 2017-2019). *ACMInternational Conference Proceeding Series*, pp. 93-100.
- Harding, L. (2016). What are the Panama Papers? A guide to history's biggest data leak. *The Guardian*, Vol. 5 April, available at: <http://www.theguardian.com/news/2016/apr/03/what-youneed-toknow-about-the-panama-papers> (accessed 4 November 2019).
- Higson, R.K.A. (2012). Froud triangle. *Journal of Emerging Trends in Economics and Management Sciences*, Vol. 3 No. 3, pp.191-195.
- International Federation of Accountants (IFAC) (2014). *Handbook of the code of ethics for professional accountants of the international ethics standards board for accountants (IESBA)*".
- Kaptejn, M. (2011). From inaction to external whistleblowing: the influence of the ethical culture of organisations on employee responses to observed wrongdoing. *Journal of Business Ethics*, Vol. 98 No. 3, pp. 513-530.
- Kaye, B. (1996). Compliance and corporate culture: making the most out of codes of ethics. *Australian Journal of Management*, Vol. 21 No. 1, pp. 1-11.
- Latif, D.M. and Sahla, W.A. (2018). Determinan persepsi dalam pengambilan keputusan etis penggelapan pajak. *Jurnal RAK (Riset Akuntansi Keuangan)*, Vol. 3 No. 1, pp. 11-24,

- International Studies, Vol. 10 No. 2, pp. 170-184, doi: 10.14254/2071-8330.2017/10-2/13.
- Skousen, C.J. and Wright, C.J. (2011). Contemporaneous risk factors and the prediction of financial statement fraud. SSRN Electronic Journal, doi: 10.2139/ssrn.938736.
- Smith, A. and Hume, E.C. (2005). Linking culture and ethics: a comparison of accountants' ethical belief systems in the individualism/collectivism and power distance contexts. *Journal of Business Ethics*, Vol. 62 No. 3, pp. 209-220.
- Sweeney, J.T. and Roberts, R.W. (1997). Cognitive moral development and auditor independence. *Accounting, Organisations and Society*, Vol. 22 Nos 3-4, pp. 337-352.
- Tormo-Carbo, G., Seguí-Mas, E. and Oltra, V. (2016). Accounting ethics in unfriendly environments: the educational challenge. *Journal of Business Ethics*, Vol. 135 No. 1, pp. 161-175.
- Utami, D.P.W. and Purnamasari, D.I. (2021). The impact of ethics and fraud pentagon theory on academic fraud behavior. *Journal of Business and Information Systems (e-ISSN: 2685-2543)*, Vol. 3 No. 1, pp. 49-59.
- Verschoor, C. (2005). Do the right thing: IMA issues new ethics guidance. *Strategic Finance*, Vol. 87, pp. 42-47.
- Widya Ais Sahla .(2022). Ethical values and auditors fraud tendency perception: testing of fraud pentagon theory. *Journal of Financial Crime*.
- Wolfe, D.T. and Hermanson, D.R. (2004). The fraud diamond: considering the four elements of fraud. *The CPA Journal*, Vol. 74 No. 12, pp. 38-42.
- Yousefi Nejad, M., Sarwar Khan, A. and Othman, J. (2024). A panel data analysis of the effect of audit quality on financial statement fraud. *Asian Journal of Accounting Research*, Vol. 9 No. 4, pp. 422-445. <https://doi.org/10.1108/AJAR-04-2023-0112>

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 15/ No. 58/ Summer 2025

Providing an appropriate model of professional ethics factors affecting auditors' perception of financial reporting in order to reduce fraud and money laundering

Mahdi Cheraghi

Phd student of Accounting, Faculty of Accounting, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran
mahdicheraghi@gmail.com

Arefeh Mohaghegh

Assitant Professor, Department of Accounting, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran
Corresponding Author
mohaghegh.arefeh@gmail.com

Reza Ziyari

Assitant Professor, Department of Accounting, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran
reziyari@gmail.com

Arezoo Khosravani

Assitant Professor, Department of Accounting, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran
a.khosravani55@yahoo.com

Abstract

The purpose of this research is to present the optimal model of preventing fraud and money laundering in auditors' perception of financial reporting. This research is practical in terms of purpose and its results can be used by researchers, auditors and policy makers. Also, this research is descriptive-survey type. The statistical population in this study was some auditors who work in audit institutions. The results showed that there is no significant effect between competence and willingness to prevent fraud and money laundering in auditors' perception of financial reporting. However, competence in the form of time, finance and competition between professions did not affect external auditors' perception of committing fraud. Auditors are used to dealing with different work pressures, but meritocracy does not fit into this form of dependence on the government. Finally, it has been proven that ethical values can become an anti-fraud strategy in situations where there is pressure, opportunity and rationalization, competence and arrogance that motivate fraud prevention and money laundering in auditors' perception of financial reporting. High ethical values among auditors can prevent fraud. Auditors tend to adhere to ethical behavior during audit activities. Compliance with ethical standards increases the belief among auditors that ethical performance does not depend on the situation, and thus, organizations should improve their ethical standards, but the urgent need of all institutions is meritocratic, which has been neglected.

